

መግቢያ የኢየሩሳሌም ጉባኤ አረማውያን መገረዝና የሙሴን ሕግ ሁሉ መጠበቅ አያስፈልጋቸውም በማለት የወሰነውን ውሳኔ እንዴት እንዳስተላለፈና ውሳኔውም ለቤተ ክርስቲያን እድገትና መስፋፋት ጥርጊያ መንገድን እንደከፈተ በዛሬው አንቀጽ እናያለን።

1. የጉባኤውን ውሳኔ ለማስተላለፍ የተመረጡት ሰዎች እንዴት ያሉ ነበሩ (ቀ. 22:32)?
2. ሐሰተኞቹ ከየት ነው የወጡት? ምንስ አደረጉ (24)?
3. የጉባኤው ዋና ውሳኔ ምን ነበረ (28-29)?
4. መልእክቱ በውሳኔው ላይ የነበረውን የቤተ ክርስቲያን እንድት እንዴት ይገልጣል (25-29)?
5. የጉባኤው ውሳኔ በአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን ሲሰማ ምን ሆነ (30-35)?
6. ይህ ዓይነት አንድነት፣ ደስታና እድገት ዛሬ በምዕመናን መካከል ይገኛል? እንዴት?

ቀ. 22 ሲላስ፤ በኋላ በወንጌል ሥራ የጳውሎስ ጓደኛ ሆነ (15:40-18:5)፤ ደግሞም በአንዳንድ መልእክቶች ውስጥ «ስልዋናስ» እንደሆነ ይታሰባል (2ቀሮ. 1:19፤ 1ተሰ. 1:1፤ 2ተሰ. 1:1፤ 1ጴጥ. 5:12)።

ቀ. 32 ደግሞ ነቢያት ነበሩና፤ በብሉይ ኪዳን እንዳደረጉ ሁሉ፤ የአዲስ ኪዳን ነቢያትም የሚመጣውን በመተንበይ፤ ለልዩ ልዩ ሰዎች የእግዚአብሔርን ፈቃድ ይገልጡና ምእመናንን ሁሉ ያጽናኑ ነበር። 11:28፤ 13:1-2፤ 21:10-11፤

ኤፌ. 2:20፤ 4:11።

ሳምንት 42 ቅዳሜ

1. * እስከ አሁን ድረስ ስለ፥ ሀ) ጳውሎስ (13:9-10)፥ ለ) በርናባስ (4:36-37፤ 9:27-29) ጠባይ ምን ተረድተዋል?
2. በክርክራቸው በርናባስና ጳውሎስ ምንና ምን ምክንያት ሊያቀርቡ ይችሉ ነበር (15:36-39፤ 13:13፤ ቆላ. 4:10)?
3. በርናባስና ማርቆስ ለሌላ ሥራ ሲሔዱ እግዚአብሔር ለጳውሎስ ምን አደረገለት (15:40-41፤ 16:1-3)?
4. * የኢየሩሳሌምን ጉባኤ ውሳኔ ጳውሎስ ሲያሳውቅ ጢሞቴዎስን ለምን ገረዘው (16:3-4)?
5. ጳውሎስ ወደ መቄዶንያ እንዲሻገር የእግዚአብሔር ፈቃድ መሆኑን እንዴት ተረዳ (16:6-10)?
6. ከዛሬው አንቀጽ የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንድትፈጽም ምን መመሪያ ታገኛለህ?

16:3 የጢሞቴዎስ እናት አይሁዳዊት በመሆን እንደ አይሁድ ሊቋጠር ይችላል ነበር፤ በገረዝም ለወንጌል ሥራ የበለጠ ዕድል ይኖረው ነበር (1ቀሮ. 9:19-23)። ጳውሎስም ይህን ሲያደርግ ግዝረት ለአሕዛብ አስፈላጊ ነው ማለቱ አልነበረም (ገላ. 2:3-5)።

16:5... በኑፕርም ዕለት ዕለት ይበዙ ነበር፤ በእነዚህ ቃላት ሉቃስ በገላትያ የወንጌልን ሥራ ፍሬ በመደምደም (14:21-23)፥ በግሪክ አገር ለወንጌል መስፋፋት አንባቢን ያዘጋጃል።

16:10 ልንወጣ ፈለግን፤ የመጽሐፉ ጸሐፊ ራሱን ለመጀመሪያ ጊዜ በታሪክ ያመለክታል።

ባምንት 43 እሑድ

መዝሙር 42(43)

1. ሀ) መዝሙረኛው እግዚአብሔር እንደተወው ተሰማውን (ቍ.2)? ይህስ እውነት ነበረ? በምን ታውቃለህ? ለ) አንተ እግዚአብሔር እንደተወሠ ተሰምቶህ ያውቃልን? ሐ) መቼ?
2. መዝሙረኛው ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ምን ያህል ትኩረት ሰጠ (3-4፤ 41(42)፥4)?
3. ከሌሎች አማኞች ጋር እግዚአብሔርን ለማምለክ የምትሰጠው ትኩረት ምን ያህል ይታያል?
4. እነዚህ ሁለት መዝሙሮች አማኝ ከዚህ ዓይነት ከባድ ሐዘን ሊወጣ ስለሚችልበት መንገድ ምን ያሳያሉ?

ቍ.3 ወደ ቅድስሱ ተራራ፤ የጽዮን ተራራ መዝ.2፥6 ግስታወሻ ተመ.።

ባምንት 43 ሰኞ

የሐዋርያት ሥራ 16፥11-24

1. ፊልጵስዮስ ምን ዓይነት ከተማ ነበረ(ቍ.12-13፥20-23)?
2. ሀ) ልድያ፥ ለ) ገረዲቱ፥ ሐ) የወገኑ ጠባቂ እንዴት ያሉ ሰዎች ነበሩ?
3. ልድያ ወንጌልን ለመቀበል እንዴት ቻለች? እምነትን እንዴት ገለጠች (14-15)?
4. ለተነግረው ሰደት አራቱ ተጠያቂዎች እነማን ነበሩ (16-23)?
5. ቍ.24ን ከቍ.9 ጋር በማገጸጸር ስለ ወንጌል ሥራ ምን ታስተውላለህ?

ቍ.12 ትኝ አገር፤ ከነዋሪዎቹ የሚበዙቱ የርም ዜግነት ነበራቸውና ከተማው በርም አስተዳደር ውስጥ ልዩ መብት ተሰጥቶት ነበር።

ቍ.13 ወደ ወንዝ አጠገብ ወጣን፤ አይሁድ ምክራብ መሥራት ባይችሉም ሥርዓታቸውን መፈጸም በሚችሉበት ቦታ ይሰበሰቡ ነበር።

ቍ.15 በገድ አለችን፤ ጳውሎስ ከአማኞች ጋር መኖር አልለመደም ነበር (20፥33-35፤1ተሰ.2፥9)።

ቍ.22 በበትር፤ ርግውያን በበትር፤ አይሁድ በአለንጋ ይጠቀሙ ነበር (5፥40፤ 2ቀሮ.11፥24-25)።

ባምንት 43 ግስታወሻ

የሐዋርያት ሥራ 16፥25-40

1. ጳውሎስና ሲላስ በወገኑ ቤቱ ምን አደረጉ (ቍ.25)? ለዚህስ እንዴት በቁ?
2. በእኩለ ሌሊት ምን ሆነ (26-28)?
3. የወገኑ ቤቱ ጠባቂ ጥያቄውን እንዲጠይቅ የገፋፋው ምን ነበረ (29-30)?

4. ቍ. 31-34 በለ ሙዳን መንገድና በለ ውጤቱ ምን ያስተምራል?
5. ክርስቲያን የራሱንና የሌሎችን ሙብት በለ ግስጠባት ከቍ. 35-40 ምን መሪያ ያገኛል?
6. * ከዚህ ምዕራፍ በለ ቤተሰብ ሙዳን ምን ታስተውላለህ (14-15፤ 31-34፤ 2+39)?

ባምንት 43 ረቡዕ

የሐዋርያት ሥራ 17+1-15

መግቢያ፤ እውሉስ ሉቃስን በፈልጎታቸው ትቶ (ቍ. 1 «መጡ» እንጂ «መጣን» አይልም) ከሲላስና ከጢሞቴዎስ ጋር ወደ መቄዶንያ ዋና ከተማ ወደ ተሰሎንቄ ሲደርስ በምክራብ ሰበከ፤ ከባድ ተቃውሞ ከአይሁድ በመገገብ ወደ ቤርያና ወደ አቴና መሸሸ ገድ ሆነውት፤ ካርታውን ተመልከት።

1. የእውሉስ መልእክት በተሰሎንቄ ምክራብ ምን ነበረ (ቍ. 1-3)?
2. የሰበከቱ ውጤት ምን ነበረ (4-9)?
3. በለ መጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ከቤርያ ሰዎች ምን ትግራለህ (11-12)?
4. እውሉስ ተሰድዶ ከመቄዶንያ ሲሸሸ፤ አዲስ አግኝቶችን ያስተምር ዘንድ ግን ተተካ (1፡13-15)?

ባምንት 43 ሐሙስ

የሐዋርያት ሥራ 17+16-34

መግቢያ፤ በአቴና ይገኙ የጠሩት የኒቨርሲቲዎች፤ ፈላስፎች፤ ቤተ መቅደሶችና ሐውልቶች የታወቁ ነበሩና ከተማዋ የወቅቱ የግሪክ አረመኔ ሃይማኖትና ፍልስፍና ዋና ምንጭ ነበረች፤ ለከተማው ሃይማኖትና ሥርዓት መጠባት ግልነት የነበረው ከጥንት የተገኘው ሊርኮስፋጎስ የተባለው ዘንግ ነበረ።

ኤፌዳሶችና ኢስጦኢኮች የተባሉ ፈላስፎች የሰው ሕይወት ጽግ መሠረት እንደሌለው በላቲንግቶው፤ በዚህ ግለሰብ ለመጥር በትምህርታቸው በተለያዩ መንገዶች የተሻለውን ለካሊድ ይፈልጉ ነበር። ሁለቱም ወገኖች በቤተ ሉግልክት ሲያምኑ፤ እነዚህ ሉግልክት ከሰው ጋር ምንም ግንኙነት የሌላቸውና በሰው ሕይወት ምንም ለውጥ እንደማያመጡ ያስተምሩ ነበር። ሁለቱም በትምህርታቸው ለሰው ሥጋዊ ሕይወት ትንታኔ ባለግትረባቸው የትንግሌ ሐሳብ እንግዳ ነገር ሆነባቸው። እውሉስ የኢየሱስንና የትንግሌውን ወንጌል ሲሰበክላቸው፤ ኢየሱስንም ሆነ ትንግሌን በተሳሳተ መልክ የተረጉሙት ይመስላል (18)። ኤፌዳሶችም ከሞት በኋላ ሕይወት ወይም ፍርድ እንዳለ አላመኑም ነበር።

1. እውሉስ በአቴና ለምን ዓይነት ሰዎች በለ ወንጌል ተናገረ (ቍ. 16-21)?
2. እውሉስ በሊርኮስፋጎስ ፊት ሲናገር የአድግጫቸውን ልብ እንዴት አገኘ (22-23፡28)?
3. * እውሉስ በሰበከቱ ስለ፤ ሀ) እግዚአብሔር ባሕርይ፤ ለ) እግዚአብሔር ከሰው ጋር ያለው ግንኙነት፤ ሐ) ሰው ክብር፤ መ) ፍርድ፤ ሠ) ንስሐ መግባት ምን አስተማረ (24-31)?

4. ጳውሎስ የታወቁትን ባለ ቅኔዎች በመጥተስ በምን ላይ አተኩረ (28)?
5. የምስክርነቱ ውጤት ምን ነበረ (32-34)?
6. የገረ የዓለም ትምህርት አጥቂዎች፡ በወንጌል መልእክት ውስጥ በተለይ የግንኙነት ምኑን ነው?

ጎምንት 43 ዓርብ

የሐዋርያት ሥራ 18+1-11

መግቢያ ቆርንቶስ ትልቅ ወደብና የንግድ ከተማ ሲሆን፡ በወሲብ ወግ (ሩካቤ ሥጋ) ከግብረ ገብነት ውጭ ለሆነው አካሄድ ሁሉ የታወቀና ብዙ አይሁድ የግሩብነት ቦታ ነበረ።

1. ጳውሎስ ብቻውን ሆኖ ወደ ቆርንቶስ ሲደርስ፡ እግዚአብሔር ቤትን፡ መተዳደሪያና የወንጌልን ሥራ እንዴት አዘጋጀለት (ፉ. 1-4)?
2. ጳውሎስ ከአይሁድና በሌሎችም አግካይነት ካጋጠመው መከራ የተነሣ ምን ተሰግሞ (4-5፡9-10፤ 1ቆር. 2+3)?
3. አይሁድ ወንጌሉን ሲሳደቡ ጳውሎስ ምን አደረገ? ምንስ ሆነ(5-8)?
4. ጳውሎስ ለረጅም ጊዜ በቆርንቶስ እንዲተመጥ እግዚአብሔር እንዴት አጽናናው (9-11)?
5. ከዚህ አንቀጽ ለራስህ ሕይወት ምን መመሪያ ታገኛለህ?

ፉ.3 ሥራቸውም አንድ ስለ ነበረ፤ ጳውሎስ እንደ ረረሃውያን ሁሉ ከሃይማኖት ትምህርት ልላ አንድ ዓይነት መያዝረው። የ16፡15ን ግስታዊኝ ተመ.።

ፉ.6 ልወሰን እያረገረ፤ 13፡51፤14፡14፤ሕዝ.33፡7-9።

ፉ.8 ተርሰደለ፤ 1ቆር. 1፡14-16።

ጎምንት 43 ቅዳሜ

የሐዋርያት ሥራ 18+12-28

መግቢያ አይሁድ ጳውሎስን በአገረ ገዢው በጋላቶስ ራት ሲከሉት የርምን መንግሥት ሕግ እንደተላለፈ ለግላዮት ጥከሩ፤ ጋላቶስ ግን ከሉን ባለመቀበሉ ክርስቲያኖች ሕገ ወጥ አለመሆናቸውን ገለጠ፤ በዚህም ክርስቲያኖች ለጊዜው በርም ሕግ የመጥር ጥሰትናን አገኙ (ፉ. 9-10)።

1. ጋላቶስ አይሁድ በጳውሎስ ላይ ያቀረቡትን ክስ እንዴት ተመለከተው (ፉ. 13-17)?
2. የባለ ሥልጣኖች እጅ በሃይማኖት ክርክር ጣልቃ መግዛት ይገባዋል?
3. ጳውሎስ በብዙ አገር ሲጓዝ በእያንዳንዱ ቦታ ምን አደረገ (18-23፤ ካርታ ተመልከት)?
4. አጵሎስ በምን አኳኋን ይሰብክ ነበር (24-25)?
5. ጵርስቅላና አቂላ ምን አደረጉለት (26-28)? በምንስ አኳኋን?
6. ሌሎች በተሻለ አኳኋን እንዲያገለግሉ አንተ ምን ግድረግ ትችላለህ?

ቱ. 17 ሶስቱንገሰ በቀርስዳስ ፈንታ የተተካ ይመስላል(8)። ብዙ ገራሾች አይሁድን አይወዱም ነበርና፤ ጋልሶስ በሶስቱንስ ላይ የተፈጸመውን ግፍ በቸልተኝነት መመልከት የቀለሰው ይመስላል።

ቱ. 18 ራሱን... ተላጧ፤ ይህ ለ30 ቀን የተለመደው የናዝራዊው ስእለት ይሆናል፤ ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ይጓዝ ነበርና (21፥23-27፤ ዘኁ. ም. 6)።

ቱ. 25 የዮሐንስንም ጥምቀት ብቻ አውቆ ...፤ 1፥5፤ 19፥2-3። አጽሎስ ስለ መንፈስ ቅዱስ መውረድ አላስተዋለም ነበር፤ ደገጥም ስለ ክርስቶስ ሥራ በሙሉ የተረዳ አይመስልም።

ሳምንት 44 አሁኑ

መዝሙር 43(44)

መግቢያ፤ በዚህ መዝሙር የእግዚአብሔር ሕዝብ በጠላቶቹ ከፍተኛ ሽንፈት ከደረሰበት በኋላ ወደ እግዚአብሔር ጮኸ። ይህ የደረሰው ሕዝቡ ታማኝ ባለመሆኑ አይመስልም፤ ስለዚህም የይሁዳ መንግሥት ከእግዚአብሔር ከመራቁ በፊት በኢየሣፍፕ ወይም በሕዝቅያስ ዘመን መንግሥት የደረሰበትን ወረራ ሊያመለክት ይችላል (2ዜ. መ. 20፥1-12፤ 32፥1)።

1. በድሮ ዘመን የእግዚአብሔር ሕዝብ ጠላቶቹን እንዴት አሸንፎ ነበር (ቱ. 1-8)?
2. አሁን ሕዝቡ የሚገኝበትን ሁኔታ ግለጥ (9-16)።
3. መሸነፉን ያልተረዳው በምን ምክንያት ነበረ (17-22)?
4. አሁን እግዚአብሔርን ምን ለመነ (23-26)?
5. ሀ) በእግዚአብሔር የሚያምኑ ስለሚቀበሉት ሥቃይ ከዚህ መዝሙር ምን መመሪያ ያገኛሉ? ለ) የማይገባ ሥቃይ ሲደርስብህ እንዴት ትመለከተዋለህ?

የቆራ ልጆች፤ የመዝ. 41(42)ን ግስታወሻ ተመ.።

ቱ. 11 ወደ አሕዛብም በተገኘ፤ አጥጽ 1፥6፥9። ሕዝቡ ወደ አሰርና ወደ ባቢሎን ተግርከው ከመወሰዳቸው በፊት አንዳንዶች ከአገራቸው የግዴታ መውጣት እንደነበረባቸው ያሳያል።

ቱ. 22 ኢላ. 53፥7፤ ኤር. 11፥19፤ 12፥3፤ ሮም 8፥36 ተመ.።

ተሰሎንቄ

ተሰሎንቄ ሰፊ የሆነ የመቄዶንያ ዋና ከተማ ነበረ፤ በዚያም ጳውሎስ በሦስት ሳምንት ጊዜ ውስጥ ቤተ ክርስቲያንን አቋቋመ። በኋላም ምእመናንን ለማጽናናት ጢሞቴዎስን ከአቴና ላከው፤ ጢሞቴዎስም ወደ ቆሮንቶስ ሲደርስ መልካም ዜና ከተሰሎንቄ ይዞ መጣ፤ ነገር ግን ልዩ ልዩ ጥያቄዎች በተለይም ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት ስለ ነበሩአቸው፤ በተለይ ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት፤ ጳውሎስ ይህን መልእክት ጻፈላቸው (3፥1-2፤ ሐ. ሥ. 17፥1-9፤ 15፤ 18፥5)።

1. የተሰሎንቄ አማኞች፡ ሀ) የእምነታቸው ሥራ፡ ለ) የፍቅራቸው ድካም፡ ሐ) የተስፋቸው መጽናት ምን ነበረ (ቍ. 2-3ን ከ9-10 ጋር አስተያይ)?
2. ይህ ታላቅ ለውጥ በሕይወታቸው እንዴት ተገኘ (4-6)?
3. ጌታን ከተቀበለህ በኋላ በሕይወትህ ምን ለውጥ ተገኝቶአል? በተሰሎንቄ አማኞች ከተገኘው ለውጥ ጋር አነጻጽረው።
4. ከዚህ ምዕራፍ ስለ ጳውሎስ፡ ሀ) ጸሎት፡ ለ) አሠራር ምን ትግራለህ?
5. * አንተ በመጀመሪያ ክርስቶስን እንዳመንህ የማንን አርአያ ተከተለህ(6)? ዛሬ ሌላ ሰው አንተን ቢከተል ያ ሰው የክርስቶስ አርአያ ይታይበታልን?

ቍ. 4 የምትወደዱ ወንድቶች! ጳውሎስ በ1ኛና በ2ኛ ተሰሎንቄ «ወንድሞች» እያለ 21 ጊዜ ይጠራቸዋል።

ቍ. 5 በብዙ መረዳት (ስለ ወንጌል እውነት እርግጠኞች በመሆን)፤ ጳውሎስ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል በመናገሩ ስለ መልእክቱ ምንም ጥርጥር አልነበረውም።

ቍ. 7 መቄዶንያና አካይያ! የዛሬው ግሪክ አገር።

መግቢያ በገላትያ እንደሆነው ሁሉ፡ በተሰሎንቄም አይሁድ የጳውሎስን ስም ያጠፉ ነበርና ምዕመናን እንዳይሰቱ አካሄዱ እንዴት እንደነበረ በመልእክቱ አሳስባቸው።

1. ጳውሎስ በመከላከያ መልሱ ስለ፡ ሀ) ዓላማው፡ ለ) አሠራሩ፡ ሐ) ፍቅሩ ምን ገለጠ (ቍ. 1-12)?
2. ጳውሎስ ራሱን እንደ፡ ሀ) ሞግዚታቸው፡ ለ) አባታቸው በመቀጠሉ በምን ላይ አተኩረ (7፡11)?
3. በወንጌል መልእክትና በሰው መለወጥ መካከል ምን ግንኙነት አለ (13፡1+5)?
4. ክርስቲያን መከራን ሊቀበል ምን ማሰብ ይገባዋል (14-16)?
5. አንተ አዲስ አማኞችን ትረዳ ዘንድ በጠባይህ እንደ ጳውሎስ ምን መልካም ነገር ይታያል?

ቍ. 2 በፈልጉበዩስ... መከራ፤ ሐ. ሥ. 16+19-24።

ቍ. 8 የገዛ ነፍሳችንን (ሕይወታችንን)።

ቍ. 9... እየሠራን! ሐ. ሥ. 18+3።

ቍ. 16 ኃጢአታቸውን ይፈጽሙ ዘንድ! ዘፍ. 15+16፤ ማቴ. 23+32-35።

1. ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ወደ ተሰሎንቄ ለምን ላከው (2+17-3+5)?
2. ሰይጣን የወንጌልን ሥራ ምን ያህል ሊቃወም ይችላል (2+18፤ 3+5)?

3. ከዚህ አንቀጽ መከራን ስለ መቀበል ምን ትግራለህ (3+3-8)?
4. እውሉስ ፍትሩን ለተሰሉንቷ ምእመናን እንዴት ገለጠ?
5. እውሉስ የክርስቲያንን ኑሮ ከክርስቶስ ጥም ምጽአት ጋር እንዴት አገናኝባቸው (2+19-2013+12-13)?
6. ለሌሎች ክርስቲያኖች ፍትህን እንዴት ትገልጻለህ? ላረ ለግን ትጸልያለህ? ለግንስ ደብዳቤ ትጽፋለህ?

2+18 ሰይጣን ግን አገዛዝን (ነገር ግን ሰይጣን ከሐክለን)፤ ምን ልዩ እንትፋት እንደነበረ አናውቅም።

3+9-10 በእምነታችሁ ምድላችን ልንጥላቸው፤ በእነርሱ መካከል አገልግሎታችን ስለ ተፈረጠ የጉደላቸው ትምህርት፡ ሀ) የምእመናን የገል አኗኗር (4+1-12)፡ ለ) የክርስቶስ ጥም ምጽአት ግስተጥል (4+13-5+11)፡ ሐ) በቤተ ክርስቲያን የእርስ በእርስ ግንኙነት ላይሆን አልተረፈም።

ሳምንት 44 ሐሙስ

1ተሰሉንቷ 4+1-12

1. ክርስቲያኖችን ለቅድስና ከግንባራቸው ምክንያቶች መካከል ቢያንስ ስድስቱን ጥቀስ (ጥ. 1-8)።
2. ፍትራችንን በሥራችን እንዴት እንገልጻለን (9-12)?
3. የእግዚአብሔርን ጥሪ ከተቀበልህ በኋላ በፍትህና በቅድስና አድገሃለን?
4. እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ትኖራለህ? (3:7)?
5. ሐዋርያው በፍትህ እንድንበዛ ለምን ደጋግሞ ይመክረናል (10-121 3+12-13)?

ጥ. 4-5 የራሱን ዕቃ... (የገዢ ሰውነትን)፤ ጡሾች የራሱን አካል መቆጣጠሩን፤ እንዳገደች ሰው ከራሱ ግሊት ጋር በትክክል መጥሩን ያመለክታል ይላሉ (1ኢጥ. 3+7)።

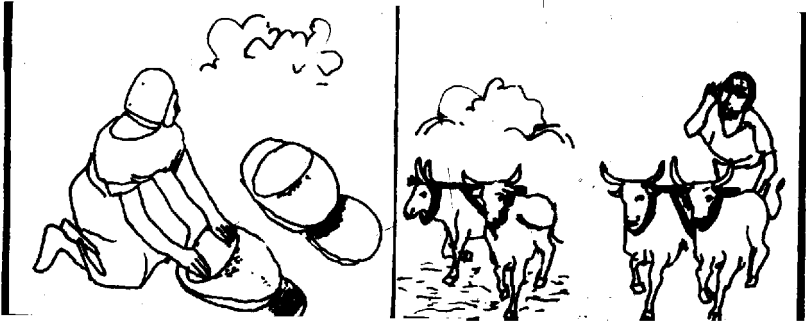
ሳምንት 44 ዓርብ

1ተሰሉንቷ 4+13-1815+1-11

—ግቢያ፤ ሐዋርያው እውሉስ የክርስቶስን ጥም ምጽአት ይጠብቅ ነበርና «የጌታ ቀን» ከመጥቀስ በፊት እንደግደርሰ ተስፋ አደረገ እንጂ እርግጠኛ አልነበረም (4+1515+10)። በዚህ ሁኔታ ሲኖር ዳግል ተስፋው እንደቀደመት አግኝቶ ሁሉ ለጠላቱ ከጌታ ጋር መጥር ነበረ (4+17)።

1. ስለ ክርስቶስ ጥም ምጽአት ግብራራት ለምን አስፈላጊ ነበረ (4+13:18)?
2. ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ፀደቢህ ግለሰብ ሲመለስ የግሪማትን ነገሮች በቅደም ተከትል ዘርዘረ (4+14-17)።
3. የክርስቶስ ጥም ምጽአት ድንገተኛ ይሆናል? (5+1-11)?
4. የክርስቲያን ተስፋ ምንድን ነው (4+1415+9-10)?
5. መጥጣቱን በምን አኳኑን መጠበቅ ይገባል (5+4-8)?

6. የአንተን ሞትና የሌሎችን ሞት እንዴት ትመለከታለህ? መልስህን ከ4+13:18 እና ከ5+11 ጋር አስተያይ»

4+14 እ.የሱስ እንደሞተና እንደተነሣ፤ የተስፋ መረት (1ቀሮ. 15+3-4)»

4+16 ለጸ. 19+16፤ እ.ዩ. 2+1-2፤ 1ቀሮ. 15+51-52»

5+2 የጌታ ቀን፤ እ.ላ. 2+12፤ ግሌ. 4+5፤ ግቴ. 24+43፤ 2ኢጥ. 3+10»

ሳምንት 44 ቅዳሜ

1ተሰሎንቄ 5+12-28

መግቢያ፤ ቤተ ክርስቲያን በተሰሎንቄ በቅርብ ጊዜ ተመሥርታ ነበረና ሥርዓቱ በአግባቡ እንዲፈጸም ልዩ ልዩ መመሪያ አስፈላጊ ነበረ። በቤተ ክርስቲያን ሕይወት፤ የመንፈስ ቅዱስ መገለጥ፤ ጸሎት፤ ላላመኑት ምስክርነት ይገኝ ነበር፤ ከዚህም ሁሉ ጋር መሪዎችን ማከበርና ምእመናን በፍቅር ላይ በተመሠረተ ግንኙነት መኖር ነበረባቸው።

1. የቤተ ክርስቲያን፤ ሀ) መሪዎች፤ ለ) አባላት ሁሉ ገላፊነት ምንድን ነው (ቀ. 12-15)? በጥሩ አካላት የማትፈጽመውን አሥምር።
2. የሕያው ቤተ ክርስቲያን ምልክቶችን ዘርዘር (16-22)። በቤተ ክርስቲያንህ የማይገኙትን ነገሮች አሥምርባቸው።
3. የእግዚአብሔር ዕቅድ ለአንተ ምንድን ነው (23-24)? ይህ በሕይወትህ እንዲፈጸም ምን ማድረግ አለብህ?

ቀ. 14 ያለ ሥርዓት የግሥዱት (ስነሮች)፤ 14+11-12»

ድፍረት የሌላቸው፤ በስደት ምክንያት ወይም ባለግስተዋል (1+6፤ ዕብ. 12+12፤ ሮም 14+1)»

ቀ. 21 ሁሉን ፊት፤ ገላፊዎች ግናቸውንም መንፈሳዊ ክሥተት ግመዛዘን ይገባቸዋል (1ቀሮ. 14+29)»

ቀ. 23 መንፈሳችሁም፤ ነፍሳችሁም፤ ሥጋችሁም፤ ጥቅሱ ሰው በሙሉ እንዲቀደስ ያሳያል።

መዝሙር ይህ የፍትህ መዝሙር ሲሆን፤ ገዢው ጋብቻን ለማከበር የተጻፈ ይመስላል። መሸራረቡ ከዳዊት የገሥታት ዘር ሲሆን፤ መሸራረቡ የውጭ አገር ልዕልት መሆኗ በኁ.10:12 ተገልጧል። በ1ነገ.3:1 የዳዊት ልጅ ሰሎሞን የገብጽን ገዢ ሲት ልጅ አገባ።

1. መዝሙሩን በዕብራይኛው ገዢና በውጭ አገር ልዕልት መካከል እንደተፈጸመ የጋብቻ ቅኔ አድርገህ አንብብ።
2. ስለ ገዢው ምን ተገለጠ (2-9:16-17)?
3. ከምድራዊው ገዢ ከብር አልፎ ወደ መረከብ እንደሚመለከት ምን ግስረጃ ታገኛለህ (6-7)?
4. ሀ) የመሸራረቡን ከብር ገለጥ (13-15)፤ ለ) ለእርሷ ምን ምክር ተሰጣት (10-12)?
5. መዝሙሩን የመረከብና የመሸራረቡ ግለት የእግዚአብሔር ሕዝብ የጋብቻ ቅኔ አድርገህ በመጥጠር እንደገና አንብብ።
6. ገዢውህ ጌታህ በአገሪት ሕይወት ምን ዓይነት ውበት ግዢት ይፈልጋል?

ኁ.6 አምላክ ሆይ፤ ዙፋኑ ለሌላው ነው፤ የአይሁድ ገሥታት እንደ እግዚአብሔር ወኪሎች ይቆጠሩ ነበር። ስለዚህ በገዢውና በእግዚአብሔር መካከል የትርብ ግንኙነት ነበረ፤ ሲሆንም ፍጹም የሆነው የእግዚአብሔር ወኪል መረከብ ብቻ ነው (ደ.1:8)።
 ኁ.12 የጠርስህ በሀብትና በገንደ የታወቀ ከተማ ነበረ።
 ኁ.14 ደናገሉን (ግዚኖች የሆኑ ልጃገረዶች)።
 ኁ.16-17 ለገዢው የተገኙ የተስፋ ታላት ይመስላሉ።

መዝሙር በተሰሎንቄ ከነበሩት ክርስቲያኖች አንዳንዶቹ የጀመረው መልእክት ከደረሳቸው በኋላ፤ የክርስቶስ ዳግም ምጽአት ወዲያው እንደሚፈጸም አመኑ። ጳውሎስ ይህን ሰዎች ስለ ጌታ ኢየሱስ መመለስ በይበልጥ ግብራራት አስፈላጊ ሆኖ በግጥም ይህን ሁለተኛ መልእክት ጻፈላቸው።

1. ጳውሎስ በተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ለምን ይመካ ነበር (ኁ.1-5)?
2. በአገሪት የሚመኩ ይገኛሉን? ለምን?
3. የክርስቶስ ዳግም ምጽአት፤ ሀ) ለተሰደዱት ምእመናን፤ ለ) እግዚአብሔርን ለማያውቁት ምን ለውጥ ያመጣል (6-10)?
4. ጳውሎስ ለተሰሎንቄ ምእመናን ምን ለመነገር (11-12)? ይህን በሕይወትህ እንዲፈጸም ትጥራለህ?

1. የጌታ ቀን ከመድረሱ በፊት ምን ሁለት ነገሮች ይከሰታሉ (ኁ.1-3)?

2. የጥቅም ሰውነት ሀ)አድራጎች፣ ለ)ዓላማ፣ ሐ)ዘዴ፣ መ)ኃይል፣ ማ)የሥራ ውጤት፣ ረ)ውጪረሻ ዘርዘር (4-10)።
3. * ለጥቅም ሰው መጥጣት በዓለም ምን ዓይነት ሁኔታ ምቹ መገኘቱን ያዘጋጃል? መጥጣትን ምን ያዘገያል (6-7)?
4. እውነትን ለመተበል የግድረግ ምን ይሆናሉ (9-12)?
5. አንተ ላለው ቃለል ምን ግድረግ አለብህ?

ጥ.3 ክህደቱ፤ ጥቱ.24+11-13፤1ጢጥ.4+1-3፤2ጢጥ.3+1-5፤4+3-4።

የጥቅም ሰው፤ ጥቅም(8)፤ የክርስቶስ ተቃዋሚ (1ጥሐ.2+18)ይላላል። በእግዚአብሔርና በሕይወት ላይ ይውጪረሻ በግዚአብሔር ክህደትና ጥቅም እርሱ ይሆናል።

ጥ.6 የግዚአብሔርን አድጎ ታወቃችሁ፤ ለተሰሉንቱ ክርስቲያኖች ገልጽ ሲሆን ለሌሎች ግን የግድረግ እንቅስቃሴ ሆኖአል፤ ምናልባት ከመገኘት ሆነ ከቤተ ክርስቲያን የጥቅም መገረስ የግድረግ ሕግ፤ ሥርዓትና ኃይል ይሆናል።

ሳምንት 45 ረቡዕ

2 ተሰሉንቱ 2+13-17፤3+1-5

1. አንተ እንድትድን እግዚአብሔር ምን አደረገ (2+13-14)? በግን ተጠቀመ?
 2. በእምነት እንድታድግ ምን ግድረግ አለብህ(2+15)?
 3. ይህን እንድታደርግ እግዚአብሔር ምን ያደርጋል (2+16-17፤3+5)?
 4. ለመገኘት አገልግሎት እንዴት መጸለይ ይገባል (3+1-2)?
- 2+13-14 የእግዚአብሔር ምርጫ ሕግ የአግዥን መተደስና እምነት ያጠቃልላል፤ ከታዩት ጥቅም (3+3) የክርስቲያን የግድረግ መገኘት የተረጋገጠ ነው።
- 3+3 ከሕተው ጭነት(ጥንቃቄ)።

ሳምንት 45 ሐሙስ

2 ተሰሉንቱ 3+6-18

1. ሀ) በተሰሉንቱ ቤተ ክርስቲያን ምን ስሕተት ይገኝ ነበር? ለ) ጳውሎስ ይህን ለግዝብተክል ምን አደረገ (ጥ.6-13)?
 2. የግድረግ ጭነት የቤተ ክርስቲያን አባል ክርስቲያኖች እንዴት ሊመለከቱት ይገባቸዋል (14-15)።
 3. ጳውሎስ ለተሰሉንቱ ቤተ ክርስቲያን ምን ተማ (16-18)?
 4. * ከ1ኛና ከ2ኛ ተሰሉንቱ፤ ሀ) ስለ ክርስቶስ ዓገም ምልክት(ለ) መጥጣትን ስትጠብቅ ስለ ክርስትና ኑህ ምን ተረጋግጥ?
- ጥ.12 ጭነት እየወረዘ 1ተሐ.4+10-12 ተ።።

ሳምንት 45 ጥቅምት

የሐዋርያት ሥራ 19+1-10

መግቢያ፤ ኢሲሳን በርሃ መገኘት ሥር ሆኖ የእስያ ጥናት ከተገኘ፤ ወደብና ታላቅ የግድ መኖሪያ ነበረ። በከተማው 350ጺህ ሰዎች

ሲኖሩበት፡ 30ኛው ወንበርች ያለው እስቲድዩም ይገኝ ነበር። አርጪዎስ ለምትባል አምላክም ትልቅ መቅደስ ታገጽአል። በአምልኮትዋም ስም ብዙ የዝሙት ሥራ ይፈጸም ነበር። ጳውሎስ ከብዙ ዓመታት በፊት ወንጌልን በእስያ ለመስበክ ሲፈልግ (16+6)፤ ለተወሰነ ጊዜ አጭር ጉብኝት አደረገ፤ ሐርስቅላና አቲላም በዚያ እንዳሉ አጽሎስ ለአይሁድ ሰበክ (18+19-28)፤ አሁን ደግሞ ለኤፌሶን የእግዚአብሔር ቀን ደረሰና ከተማው ለእስያ ሁሉ የወንጌል መገኛ ሆነ።

1. እነዚህ «ደቀ መዛሙርት» ያልተረዱት ምን ነበረ (ኡ. 1-4)?
2. በጌታ ኢየሱስ ያላቸውን እምነት እንዴት ገለጡ? ምን ሆነላቸው (5-7)?
3. ሉቃስ በዚህ ታሪክ የተሰጡትን መንፈሳዊ ስጦታዎች ለምን አተኩረባቸው?
4. አንተ መንፈስ ቅዱስን እንደተቀበልህ በምን ታውቃለህ?
5. ጳውሎስ በአይሁድና በሌሎች ዘንድ ወንጌልን እንዴት አስፋፋ (8-10)?
6. ወንጌልን ለግስፋፋት ምን ታደርጋለህ?

ኡ. 5 ጳውሎስ እነዚህን ደቀ መዛሙርት እንደ ክርስቲያኖች ያልቋጠራቸው ይመስላል።
 ኡ. 6 በልሳናችሁ ተናገሩ፡ ትንቢትም ተናገሩ፤ የ2+4ን ግስታወኝ ተጠ።
 ኡ. 9 ጠረፍሰህ ስለ እርሱና ስለ ትምህርት ቤቱ ምንም አናውቅም።
 ኡ. 10 በእስያም የኖሩት ሁሉ... እስኪሰሙ፤ ከጳውሎስ ጋር ጢሞቴዎስና ኤርስጦን፡ አርስፕርቲስ (19+22-29)፡ ኤጳፍራ (ቆላ. 1+7)፡ ቲቶና ሌሎች (2ቆሮ. 12+18) ተባብረው ይሠሩ ነበር።

ሳምንት 45 ቅዳሜ የሐዋርያት ሥራ 19+11-22

1. እግዚአብሔር በጳውሎስ እጅ ምን ሠራ (ኡ. 11-12)?
2. ኡ. 13-16 ስለ ርኩስ መንፈስ ኃይልና ሁኔታ ምን ይገልጻል?
3. የዚህ ክሥተት ውጤት ምን ነበረ (16-20)?
4. በምትኖርበት አካባቢ ምን ዓይነት የጫለግ ሥራ አለ?
5. እግዚአብሔር እንዳይከበር፤ ቤተ ክርስቲያን እንዳትቀደስና ወንጌል እንዳይስፋፋ የጂያደርጉት በወንጌል ኃይል እንዲወገዱ በጸሎት ትታገላለህ?
6. ጳውሎስ ለወደፊት ምን ዐቀደ (21-22)? አንተስ ምን ታቅዳለህ?

ሳምንት 46 አሐድ መዝሙር 45(46)

መዝሙር 45፤ እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ከአረመኔዎች እጅ በግዳት በዚህ መዝሙር ተከበረ። በቤተ መቅደስ ቅዱስ እንዲዘመር የተጻፈ ይመስላል፤ ይኸውም የሌዋውያን መዘምራን (ወይም የኢየሩሳሌም ዜጋዎች) ኡ. 1-3፡ 7፡ 11 ሲዘምሩ የሌዋውያን የቅዱስ መሪ ደግሞ ኡ. 4-6 እና 8-10ን እንደዘመረ ልንረዳ እንችላለን።

1. በእግዚአብሔርና በሕዝቡ መካከል ምን ግንኙነት አለ (1፡4፡5፡7፡11)?

2. ሀ) በሕዝብ ላይ የደረሰው ጭንቀት እንዴት ተገልጿል (2-3)? ለ) «አንፈራዎ» ያሉት በምን ምክንያት ነው?
3. ሰው እግዚአብሔር አምላክ መሆኑን እንዴት ሊያውቅ ይችላል (8-10)?
4. ሀ) በምትኖርበት ኅብረተሰብ ውስጥ ከሁሉ ይልቅ የግንዛቤ ምን ድን ነው? ለ) ይህ መዝሙር ምን ምክር ይሰጣል?
5. እግዚአብሔር፣ ሀ) ከአሕዛብ በላይ የሆነ አምላክ፣ ለ) መግቢያህና ኃይህ በመሆኑ ዛሬ በሕይወትህ ምን ልዩነት ያመጣል?

ቶ. 4 የወንዝ የኖላባት የሰሊሆም ውኃ (ኢሳ. 8+6-8)።

ለዑል ግደሪያውን ቀደሰ (የተቀደሰችውን የለዑል መኖሪያ)፤ በኢየሩሳሌም የተገኘ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ።

ቶ. 7 የወረዊት ጌታ (ሁሉን የግጥም አምላክ)፤ የእስራኤልን ወይም የመላእክት ወረዊት ኃይል ያለውን ጌታ ያመለክታል።

ሳምንት 46 ሰኞ

የሐዋርያት ሥራ 19+23-41

1. አሁን ስደት በምን ምክንያት ተነሣ? እንዴትስ ቆመ?
2. የኤፌሶን ሕዝብ ጠባይ እንዴት ነበረ? ዛሬ ሰዎች እንደዚህ ናቸውን?
3. ይህ ታሪክ ስለ ወንጌል፣ ሀ) መስፋፋት፣ ለ) ስርጭት ዘዴ ምን ይገልጣል (27:37)?
4. የወንጌል ስብከት ዛሬ በሕዝብ እምነትና ኑሮ ምን ለውጥ በግምጣት ላይ ይገኛል?

ቶ. 24 ኦርዶፖስ፤ በገረቡ ሐሳብ የድያ ልጅ (14+12)፣ እንዲሁም የወረታና የአደን አምላክ ነበረች፤ ምስለጥ ለኤፌሶን ከሰማይ እንደወረደ ተቋጥሮ ታመነበት (35)።

ቶ. 23 አይሁድ የከተማው ሕዝብ በእነርሱ ላይ እንዳይነሣ ረርተው መከላከያ ጥትረብ የፈለጉ ይመስላል።

ሳምንት 46 ማክሰኞ

የሐዋርያት ሥራ 20+1-16

መግቢያ፤ ጳውሎስ በመቄዶንያ ሲያልፍ 2ኛውን መላእክት ለቆርንቶስ ሰዎች ላከ(2)፤ ለምስት ወር ያህል በቆርንቶስ ሲቀመጥ ለርም ሰዎች ጻፈ(3)።

1. ጳውሎስ ዕቅዱን ለምን ለወጠ (ቶ. 3)?
2. ከመቄዶንያ ሲነሣ የጳውሎስ ጓደኞች እነማን ነበሩ (4-6)?
3. የእነርሱ ውይይት፣ ተስፋ፣ ጸሎት ... ወዘተ እንዴት እንደነበረ ገምት።
4. የጢርኦዳ ምእመናን ሁኔታና ምኞት እንዴት ነበረ (6-12)?
5. አንተ ስለ ጌታ በይበልጥ እንድታውቅ በምን እድል ትጠቀጣለህ?
- 6.* ከዚህ አንቀጽ ስለ ጳውሎስ ኃይል፣ ጥረት፣ ዓላማና አመራር ምን ትማራለህ?

ቶ. 3 ወደ ሶርያ... ሊሔድ፤ ጳውሎስ ከሌሎች ጋር ለኢየሩሳሌም ድሆች የተሰበሰበውን ገንዘብ ለግድረስ እንደግሏል ወስኖ ነበር (19+21፤ 24+17፤ ርም 15+25-26)።

ግቢያ «የሐዋርያት ሥራ» ለአይሁድ፣ ለአሕዛብና ለአረግውያን ወንጌል እንደተሰበከ፣ እንዲሁም ሐዋርያት በልዩ ልዩ ስፍራ በባለ ሥልጣኖች ፊት ለደረሰባቸው ክስ መከላከያ እንደሰጡ ይገልጻል፤ ለቤተ ክርስቲያን ገላጊዎች ምክር ሲሰጥም በዛሬው አንቀጽ ብቻ ይገኛል።

1. * ይህ ምንባብ ስለ ጳውሎስ፣ ሀ) መልእክት፣ ለ) ዘዴ፣ ሐ) ጥረት፣ መ) ዓላማ፣ ሠ) የኤፌሶን አኗኗር፣ ረ) ግንኙነት ከሰዎች ጋር ምን ይገልጻል?
2. ቤተ ክርስቲያንን በተለይ ሊጉዳ የሚችለው ምንድን ነው (ቱ. 29-30)?
3. ለችግሩ መፍትሔው ምንድን ነው (32)?
4. አገልግሎትህን ከጳውሎስ አገልግሎት አንጻር ተመልከት።

ቱ. 26 ከሰው ሁሉ ደፍ ገደብ 18+6 ተጠ።

ቱ. 28 ጳጳሳት በግሪክ ቋንቋ «ኤጲስ ቶጲስ» ሲሆን ትርጉሙ «ጠባቂ» «ተፈጣጣሪ» ግለት ነው፤ እነዚህ ጳጳሳት የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን «ሽግግሎች» ነበሩ (18፤ ረ. 1+1)። የቤተ ክርስቲያን ገላጊ ጠባይና ሥራ በ1ጢዮ. 3+1-7ና በቲቲ1+5-9 ተገልጿል።

ቱ. 35 እነዚህ ታላት በ4ቱም ወንጌል ውስጥ አልተጠቀሱም።

1. ጉዞውን በካርታ ተከታተል። ጳውሎስ በኢያንዳንዱ ቦታ ምን አደረገ?
2. በምትወራበት፣ በምትኖርበትና በምትጓዝበት ቦታ ሁሉ ከምእመናን ጋር ለመገናኘት ትሞክራለህ? ለምን?
3. በጢርስ ምን ሆነ (ቱ. 3-6)? እነጳውሎስንስ እነማን ሸጉአቸው?
4. ጳውሎስን ጓደኞቹ እንዴት መከሩት? ለምን (8-12)?
5. ጳውሎስ ግን ምን መልስ ሰጣቸው (13-14)? ለምን (20+23-24)?
6. ስለ ክርስቶስ መከራን እንደምትቀበል ብታውቅ እንዴት ትመለከተዋለህ?

ቱ. 8 ረ. 6+5 እና ም. 8 ተጠ።

ቱ. 9 ትገቢት የሚናገሩ አራት ደናግል ሴቶች፤ 2+17፤ ትገቢትን በመናገርና በግስተግር መካከል ልዩነት አለ (13+1፤ 1ቶሮ. 12+29)።

ቱ. 10 አጋቦስ፤ 11+28።

ቱ. 13 ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም የሄደው የእርዳታውን ገንዘብ ለግስረከብ ነበረ፤ ሆኖም ዋና ዓላማው የአይሁድን ሕዝብ ለግናንና የአይሁድ አግኞች በዓለም ሁሉ ወንጌልን በግስፋፋት በኩል እንዲተባበሩ ግድረግ እንደነበረ ለርም ሰዎች በመልእክት ገልጾአል (20+3 ግስታወቅ፤ ሮም 9+1-5፤ 10+1፤ 15+23-33 ተጠ።)።

1. ያፋቶስና ጢተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ጳውሎስን እንዴት ተቀበሉት (ቀ. 17-21)?
2. ጳውሎስ የሐሰትን ወረ ከንቱ እንዲያደርግ እንዴት ተመከረ (20-26)?
3. የሌሎችን ክርስቲያኖች ሐሳብ እያከበርህ የራስህን እምነት ለመጠበቅ አስቸግርህ ያውቃልን?
4. በጢተ መትደስ ምን ሆነ (27-39)?
5. እግዚአብሔር ጳውሎስን እንዴት አዳነው?

ቀ. 21 ይህ ክስ ሐሰተኛ ነበር፤ ጳውሎስ ከአሕዛብ ያመነት በጠገነት እንዲኖሩ ሲከራከር፣ አይሁድ በእምነት ሲድኑ ሕግና ጥዘረትን እንዲተፈ አላስተግረዋል ነበርና (15+1-21 ርዎ 2+25-29)።

ቀ. 24 ገንዘብ ከረላላቸው፤ የድህች ናዘራውያንን ወጭ መከረል እንደ መልካም እድራትን ይቋጠር ነበር (ዘኁ. 6+13-21)።

1. በመከላከያው የጳውሎስ ጥና ዓላማ ምን ነበረ?
2. ለእግዚአብሔር መታዘዝን ለመግለጥ ከሕይወት ታሪኩ ምን መተረክ መረጠ (22+3-21)?
3. ከ22+12-16 ስለ መዳን መገደድ ምን ትግራለህ?
4. አይሁድ የጳውሎስን ምስክርነት ለምን አልተቀበሉም (22+21-23)?
5. ዛሬ ሰዎች ወንጌልን የማይቀበሉበት ምክንያት ምንድን ነው?
6. ጳውሎስ ከርግወያን ግርፋት እንዴት ጻነ (22+24-29)?

ቀ. 5-16 ከ9+1-18 ጋር አስተያይ።

ቀ. 9 የእርሱን ድምፅ አልሰማም፤ ወይም አልተረዱም (9+7)።

ቀ. 17-21 ወደ ኢየሩሳሌም ከተመለሰው በኋላ ...፤ ከተለወጠ ከምስት ዓመት በኋላና ከዚህ ራእይ ተጥሎ በአሕዛብ መካከል ሐዋርያትን የጀመረ ሲሆን (9+26-30፤ ዝላ. 1+18)፣ በየቦታው አስተድሞ ለአይሁድ ይመስክር ነበር (ሮዎ 1+16)።

መግቢያ፤ መዝሙር 45(46) እግዚአብሔርን እንደ ኢየሩሳሌም ንጉሥና መግቢያ ሲያከብር፣ ይህ መዝሙር ደግሞ እግዚአብሔር «በምድር ሁሉ ላይ ታላቅ ንጉሥ» እንደሆነ በደስታና በምስጋና ይመሰክራል።

1. በቀ. 1-4 እስራኤልን ስለ መረጠው አምላክ ምን ተገለጠ?
2. አሕዛብ ለእግዚአብሔር የምስጋና መዝሙር እንዲዘምሩ ምን ምክንያት ቲረዘ (5-9)?

3. እግዚአብሔርን ዛሬ በምን ምክንያት ታመሰገንዋለህ?

4. በአካባቢህ እግዚአብሔርን ከፍ ከፍ ግድረግ እንዴት ትችላለህ?

ቱ. 4 የወደደውን የያዕቆብን ውበት (ይህችም ምድር ለግድድደው ለእስራኤል ሕዝብ መመኪያ ናት)።

ቱ. 5 የእግዚአብሔር ታቦት ወደ ኢየሩሳሌም የወጣበትን ጊዜ ሊያመለክት ይችላል (2ሳሙ. 6+15)። መዝሙሩ በነገሥታት ዘመን በንጉሥ በዓል ወይም በሌላ ክብረ በዓል ላይ የተዘመረ ይመስላል። በኋላም ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስን ዕርገት ስታከብር በዚህ መዝሙር መጠቀም ጀመረች።

ቱ. 9 መዝሙረኛው የአሕዛብን አለቆች በእግዚአብሔር የተሰጡ ቃል ውስጥ ሲወድቁ ይታያል (ዘፍ. 12+3)።

ሳምንት 47 ሰኞ

የሐዋርያት ሥራ 22+30|23+1-11

1. ሀ) ሊቀ ካህናት ጳውሎስ እንዳመታ ያዘዘው (ለ) ጳውሎስም የተሳደበው ለምን ይመስለሃል (23+1-5)?

2. ጳውሎስ ለእግዚአብሔር ቃል መታዘዙን እንዴት ገለጠ?

3. የእግዚአብሔርን ቃል ሌሎች ሲነቅፉ አንተ አካሄድህን እንደ ቃሉ ለግድረግ በምን መልክ ትጥራለህ?

4. ጳውሎስ ፈሪሳዊ በመሆኑ ላይ ለምን አተኩረ? የፈለገውንስ ውጤት አገኘን (23+6-10)?

5. ከዚህ ሁሉ ገፍ በኋላ እግዚአብሔር ጳውሎስን እንዴት አጽናናው (23+11)?

6. የወንጌል አገልግሎትህ ሳይሳካልህ ሲቀር እግዚአብሔር እንዴት አጽናናህ?

ቱ. 1 መልካም ሕሊና! ጳውሎስ ከመለወጡ በፊትም ሆነ በኋላ እውነትን ለመከተል ተጋድሎ አድርጓል! ሆኖም ግን ከአይሁድ ወገን አንድ ሰው በክርስትና እምነት ሲመላለስ በገሰ ሕሊና ሊኖረው እንደግኝታ ሊቀ ካህናት የተገነዘበ አይመስልም።

ቱ. 3 የተለሰነ ግድግዳ! አይሁድ መቃብርን በመገካት እንዳይረከቡ ለምልክት በኖራ ይለስኑት ነበር (ግቴ. 23+27)።

ቱ. 5... ሳላውቅ ነው! ዓይኑ ደካማ በመሆኑ ይሆናል (ገላ. 4+15|6+11)።

ቱ. 6-9 ፈሪሳዊ ሃይማኖቱን ሳይለት ክርስቲያን ሊሆን ይችላል ነበር! ሰዱታዊ ግን ክርስቲያን ለመሆን ብዙ የወጡን ትምህርት መሻር ነበረበት።

ሳምንት 47 ግክለኛ

የሐዋርያት ሥራ 23+12-35

1. የአይሁድ ሴራ ምን ነበረ (ቱ. 12-15)?

2. እግዚአብሔር ጳውሎስን እንዴት አዳነው (16-35)? በግንኙነት ተጠቀመ?

3. በዚህ ዓይነት ጥላቻ መካከል ሲገኝ የእኩል ልጅ ደግነት እንዴት ይሰማው ነበር?

4. ጳውሎስ በ470 ወታደሮች ታጅቦ ከኢየሩሳሌም በሌሊት ሲወጣ ሐሳቡና ጸሎቱ ምን ዓይነት እንደነበረ ገምት።

ፉ.33 ቂሃርያ፤ ከኢየሩሳሌም የሁለት ቀን መንገድ ርቆ ይገኝ የነበረ፣ ትልቅ ከተማና ወደብ (31-32)፤ በሐዋርያት ዘመን በእስራኤል አገር የነበሩት የሮም አስተዳዳሪዎች ቂሃርያን የኖ መቀመጫቸው አድርገው አንዳንድ ጊዜ ብቻ ወደ ኢየሩሳሌም ይወጡ ነበር። ቀርኔሌዎስና ፊልጶስ በቂሃርያ ኖረዋል (10+1121+8)።

ሳምንት 47 ረቡዕ

የሐዋርያት ሥራ 24

1. ሀ) ጠርጠሉስ በጳውሎስ ላይ ምን ምስት ክሶች አቀረበ (ፉ.5-6)? ለ) ጳውሎስ ለእያንዳንዱ ክስ ምን መልስ ሰጠ (11-13፣ 14-16፣ 17-18)?
2. ጳውሎስ ባቀረበው የመከላከያ ሐሳብ መሠረት ክሱ በምን ምክንያት ተነሥቶ ነበር (19-21)?
3. ጳውሎስ በእነዚህ ሁለት ዓመታት ምን የተሰማው ይመስልሃል? ምንስ አደረገ? (26-27)?
4. ስለ ፊልክስ ጠባይ ምን ታስተውላለህ (23+34-35፤ 24+22-27)?
5. ወንጌልን ስትናገር በጽድቅ፣ ራስን በመግዛትና በኩነኔ ላይ ታተኩራለህን (25)?

ፉ.5 የመናፍቃን የናዝሬውያን ወገን፤ የክርስቶስ ተከታዮች የሆኑት በአይሁድ መከላከል እንደ ባዕድ ወገን ይቆጠሩ ነበር።

ፉ.24 ፊልክስ፤ ዉካኝ ገዥ በመሆኑ አይሁድ ቁጥር ላይ ከሰብተ፤ ድሩሲላ የተባለችውን ሴት በአገድ ጠንቋይ ታገዞ ከሌላ ሰው ተምቶ ወሰዳት።

ድሩሲላ፤ የጌርድስ ተዳግፒ አግሪጳ ልጅ (12+21-23)፤ በቀንጅናዋ የተከበረች የፊልክስ 3ኛ ግሰት።

ሳምንት 47 ሐሙስ

የሐዋርያት ሥራ 25

1. ፊስጦስ እንዴት ያለ ገዥ ነበረ?
2. ፊልክስ እንዳደረገ (24+27) ስሕተቱ ምን ነበረ (ፉ.9)?
3. ትክክለኛውን ነገር ወዲያው ታደርጋለህን? ወይስ ምክንያት ፈጥረህ ለሌላ ጊዜ ትተውዋለህ?
4. ጳውሎስ ወደ ቂሃር ይገባኝ ለማለት በሮግዊው መብቱ ለምን ተጠቀመ (3፣ 10-11)?
5. ስለ ሕግና ስለ ጽድቅ ያለህን አመለካከት ከጳውሎስ ጋር አስተያይዞ
6. ጳውሎስ በማን ፊት ለመመስከር በቃ (23፤ 9+15)?

ፉ.1 ፊስጦስ፤ እንደ ዓለም ታሪክ መዝጋቢዎች ከፊልክስ የተሻለ ገዥ ነበረ፣ ነገር ግን ስለ አይሁድ ሃይማኖት ብዙ አላወቀም።

ፉ.13 ንጉሥ አግሪጳ፤ ከታላቁ ጌርድስ ሥርወ መንግሥት ሆና፣ የበርካቱና የድሩሲላ ወንድም ነበረ (24+24)፤ የገዛው አገር ጠባብ ነበረ፤ በርካቱንም እንደ ግሰት አድርጎ ይኖር ነበር (የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ታላት ገጽ 2-3 ተመ.)።

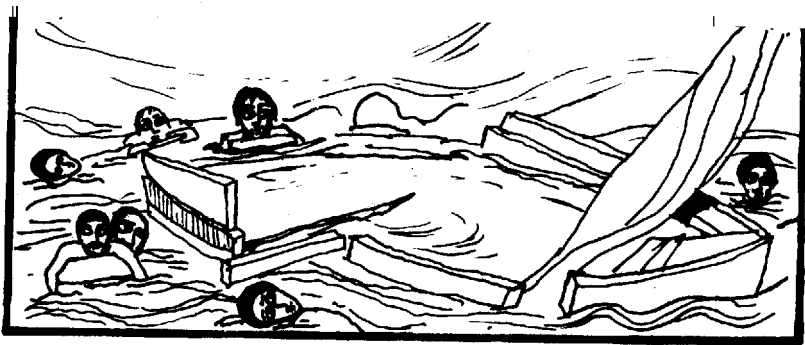
መግቢያ ሉቃስ ስለ ጳውሎስ መለወጥ በ9+1-31 ጽፎ ነበር፤ ሐዋርያውን በሚቃወሙት አይሁድ ፊት (22+6-16)፤ እንዲሁም በፈስሎስና በአገሪኳ ፊት መለወጡን ጳውሎስ እንዴት እንደተጠቀመበት ያሳያል።

1. ጳውሎስ የአድግሎቹን ልብ ለግግኘት እንዴት ሞከረ (ቍ. 1-3፡19፡25፡27፡29)?
2. ጳውሎስ፤ ሀ) ከመለወጡ በፊት ስለነበረው ሕይወት፤ ለ) ስለ አዲሱ ሕይወት፤ ሐ) አዲስ ሕይወትን ካገኘ በኋላ ስለፈጸመው ሥራ ምን ገለጠ?
3. በዚህ ምስክርነት የጳውሎስ ዋና መልእክት ምን ነበረ (14-15፡22-23፡26)?
4. አንተ የሕይወትህን ታሪክ ስትተርክ በምን ላይ ታተኩራለህ? ለምን?
5. ሀ) ፈስሎስ (24)+ለ) አገሪኳ (28)፤ የጳውሎስን ምስክርነት እንዴት ተቀበሉ?
6. * ቍ. 17-18 ስለ ደገነነት፤ ሀ) መልእክት፤ ለ) ኃይል፤ ሐ) ቅደም ተከተል ምን ይገልጣል?
7. * ፈስሎስ ለርም ምን እንደጻፈ ገምት (25፡14-27፤26፡30-32)።

ቍ. 24 አብደሃል እኮ! ጳውሎስ የተሰቀለው ሰው ከሙታን የተነሣ መሆኑን መስበኩን ፈስሎስ ይህን ከመናገሩ በፊት የተረዳ አይመስልም! በሥጋ ዓይን የማይቻል ነገር ነውና (17፡32)።

ቍ. 28 በጥቂት ክርስቲያን ልታደርገኝ ትወዳለህ! አገሪኳ የአይሁድን ነገር አወቀ (2-3፡26)፤ነገር ገን ስለ ሃይማኖት ጉዳይ ሁሉ ችልተኛ በመሆኑ፤ጳውሎስ በመንፈስ ቅዱስ የተናገረውን ቃል በምጽት ለግቃለል ሞከረ።

ቍ. 32 ለቲሞጥ አንድ ጊዜ ይግባኝ ከተባለ ከርም ውጭ ፍርድ አይሰጥም ነበር።

1. በዚህ ጉዞ የጳውሎስ ጓደኞች እነማን ነበሩ (ቍ. 1-2፡37)?
2. ጉዞውን በካርታ ተከታተል።

3. በ14ቱ ተናት ውስጥ በመርከብ የነበረውን ሁኔታ ለማመት ሞክር።
4. ጳውሎስ እስረኛ ሆኖ ባለ የሁሉ አማካሪ ለመሆን እንዴት በቃ?
5. ይህ ታሪክ ስለ እግዚአብሔር ምን ይገልጻል (23-24)?
6. * ከባድ ችግር ሲኖር የሰው ጠባይ ይገለጻልና? በዚህ ታሪክ ስለ ሀ) ጳውሎስ፣ ለ) መቶ አለቃ ዩልዮስ፣ ሐ) መርከበኞች፣ መ) ወታደሮች ምን ትግራለህ? አንተ በአደገኛ ሁኔታ ብትገኝ ስለ ጠባይህ ምን ይገለጥ ይመስልሃል?

ፋ.9 የጾም ወራት (የጾም ጊዜ)፤ በመስከረም 14 ገደግ በሕገ የታዘዘው የኃጢአት ስርዓት ተና (ዘሌ. 16+29-31)።

ባታንት 48 እሑድ

መዝሙር 47(48)

መግቢያ፤ ይህ መዝሙር እንደ 45(46) እና 46(47) እግዚአብሔርን እንደ ኢየሩሳሌም (ጽዮን) አምላክ አድርጎ ያከብራል፤ በመዝሙረኛው እምነት መሠረት ኢየሩሳሌም የእግዚአብሔር ከተማ በመሆኗ አትፈርስም።

1. የዚህ መዝሙር ዋና የምስጋና ምክንያት ምንድን ነው?
2. ሀ) በእግዚአብሔርና በጽዮን መካከል ምን ግንኙነት አለ (ፋ. 1-3)? ለ) የጽዮን ዋስትና ከየት ይመጣል (8: 14)?
3. በጦርነት የደረሱባት ኃያላን ምን ሆኑ (4-7)?
4. በፋ. 9-14 መዝሙረኛው ስለ እግዚአብሔር ምን ይመሰክራል?
5. አንተ በቤተ ሰብሀና በቤተ ክርስቲያንህ ለሚመጣው ትውልድ ስለ እግዚአብሔር ምን መመስከር ትወዳለህ?

ፋ. 1 በተቀደሰው ተራራ፤ በጽዮን ተራራ (2ኛ መዝ. 2+67 ግስታዊና ተመ.)።

ፋ. 4 ነገሥታት፤ የአዮርን ወራዊት ሊያመለክት ይችላል (2ዜ. መ. 32+22)።

ፋ. 7 የተረፈሰን መርከቦች፤ የሚድትራኒያን ባሕር ታላላት የገገድ መርከቦች (ነገ. 10+22)።

ፋ. 11 የአይሁድም ልት ልጆች (በይሁዳ ጥፋት የሚኖሩ ሁሉ)።

ፋ. 14 በእግዚአብሔርና በሕዝቡ መካከል ያለው ግንኙነት በእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ላይ የተመሠረተ ነው።

ባታንት 48 ሰኞ

የሐዋርያት ሥራ 28+1-16

1. እግዚአብሔር ጳውሎስን፣ ሀ) ከጉዳት እንዴት ጠበቀው (ፋ. 1-6)? ለ) አስፈላጊውን ነገር ሁሉ እንዴት አዘጋጀለት (7-10)?
2. አንተ ሁልጊዜ ለግንኛውም ዓይነት አገልግሎት ዝግጁ ነህ?
3. ጳውሎስ ጉዞውን ወደ ርም ሲቀጥል ምን አበረታው (11-15)? (ካርታውን ተመ.)። እነዚህ «ወንድሞች» ስለ ጳውሎስ ምን ግዴታ ይችሉ ነበር (ርም 1+7)?
4. በርም የጳውሎስ ሁኔታ እንዴት ነበረ (16:20)?

5. * እውሉስ ሮም ሲደርስ የክብረውን ስሜት ገምት (14:19+21:23+11:1
ሮም 1+13)»

ተ.6 ይህስ አምላክ ነው፤ የአረግውያን ሐሳብ ተሉ ሊለወጥና መሠረተ ቤስ ሊሆን ይችላል (4:14+11-15)»

ተ.13 ተተታለሰ፤ ከሮም 120 ኪ.ጊ. የግርድት የሮም ጥናት ወደብ»

ባምንት 48 ግክብሻ

የሐዋርያት ሥራ 28+17-31

1. እውሉስ በሮም የክብሩትን አይሁድ ልብ እንዴት ለግጥሟት ቻለ (ተ.17-23)?

2. ውጤቱ ምን ነበረ (24-25:29)?

3. እውሉስ ኢሳ.6+9-10ን ለምን ጠቀሰ (25-28)?

4. * የኢሳይያስ ቃል ያመኑትን እንዴት ሊያጠነክር ይችላል ነበር?

5. ከዚህስ በኋላ እውሉስ ምስክርነቱን በምን አኳኋን ቀጠለ (30-31)?

6. የእውሉስን አርአያ እንዴት ትከተላለህ?

ተ.19 ሕዝቧን የምክሰበት ነገር ኖሮኝ አይደለም፤ በሮም የክብሩትን የአይሁድ ሁኔታ አውቆ ሊያስቸግራቸው አልረገጠም (18+2)»

ተ.22 ስለዚህ ወገን፤ የ24+57 ግክታወሻ ተፈ. »

ተ.28 ደገገነት ለአሕዛብ እንደ ተላከ፤ 13+46፤ 18+6፤ 19+8-9»

መጽሐፈ ኢያሱ

ዘሩ የከነዓንን ምድር እንደሚወርስ ለአብርሃም የተሰጠው የተስፋ ቃል የሚጸምበት ጊዜ ከ400 ዓመታት በኋላ ደረሰ (ዘፍ.15+7-16 እና ግክታወሻ ተፈ.)፤ እግዚአብሔርም ለዚህ ታላቅ ሥራ ሰው አዘጋጅቶ ነበር»

ኢያሱ 30 ዓመት ሲሆነው ከግብጽ አገር ወጣ፤ አግሌትን በጦርነት አሸነፈ፤ ከሙሴ ጋር ወደ ሲና ተራራ ወጣ፤ በነገዱ ተወክሎ ከነዓንን ስለለና 40 ዓመት የሙሴ አገልጋይ ነበረ፤ ሙሴም ከመኖቱ በፊት ብዙ ሳይቆይ በእግዚአብሔር ትእዛዝ መሠረት ኢያሱ የእስራኤል ሕዝብ መሪ እንዲሆን እጅጅን ጫከበት (ዘዳ.34+9)፤ ሆኖም እንደ ሙሴ ያለውን ታላቅ ሰው መከተል ቀላል አልነበረም»

ባምንት 48 ረቡዕ

ኢያሱ 1

1. እግዚአብሔር ለኢያሱ፥ ሀ) ስለ እስራኤል ሕዝብ፥ ለ) ስለ ራሱ ምን የተስፋ ቃል ሰጠው (ተ.1-6)?

2. ሀ) ኢያሱ በምን መንፈስ መሥራት ነበረበት፥ ለ) በእግዚአብሔር ቃል እንዴት እንዲጠቀም ታዘዘ (6-9)?

3. የእግዚአብሔርን ቃል ግወት ከሥራ መሳካት ጋር እንዴት ይገናኛል (7-8)?

4. ኢያሱ ገላፊነቱን ለማረጋገጥ ምን አደረገ (10-18)? ምንስ ሆነ?
 5. የእግዚአብሔር ቃል በሕይወትህ ትክክለኛ ስፍራ እንዲኖረው ምን ማድረግ አለብህ?
 6. በሥራህ ሁሉ ትክክለኛ መንፈስ እንዲገኝ ምን ማድረግ አለብህ?
- ፎ. 11 እስከ ሦስት ቀን... I እነዚህ ቃላት (10-18) የተነገሩት ሁለቱ ሰላዮች ከተመለሱ በኋላ ይመስላል (ፎ. 2)።
- ፎ. 13 ሙሉ... ያዘዛችሁን ቃል! ዘኁ. ፎ. 32-33።

ሳምንት 48 ሐሙስ

ኢያሱ 2

1. ኢያሱ ሰላዮቹን የላከበት ምክንያት ምን ይመስልሃል?
 2. ረዓብ ምን አመነች (ፎ. 9-11)?
 3. ረዓብ እምነትዋን በሥራ እንዴት ገለጠች (ዕብ. 11+31፤ ያዕ. 2+25)?
 4. የረዓብ እምነት ሰላዮቹንና ኢያሱን እንዴት አጠናከረ (22-24)?
 5. እምነትህ፡ ሀ) ከአካሄድህ ጋር፡ለ) ከሌሎች እምነት ጋር እንዴት ይገናኛል?
 6. * እግዚአብሔር ከእስራኤል ፊት ፊት እየሔደ መንገዱን እንዳበጋጀ ሁሉ፡ ከእንተ ፊት ፊት እንዴት ሔደለል?
- ፎ. 1 ኢያሱ፤ ከብዙ አትጣጧ የሚመጣ መንገድ የሚገኝበት የተመሸገ ከተማ፤ ኢያሱ ኢያሱን ከመያዙ በፊት የከነዓንን አገር ማሸነፍ አይችልም ነበር።
- ጋለጥታ ሊት፤ ሰላዮች ይህን ቤት የመረጡት የመጡበትን ዓላማ ለመደበት ይሆናል።

ሳምንት 48 ዓርብ

ኢያሱ 3

1. ሕዝቡ ለሦስት ቀን በዮርዳኖስ ዳር ሲያድሩ ውይይታቸው ምን እንደነበረ ገምት።

2. ሕዝቡ የርዳናስን በምን አካላት እንዲሻገሩ ታዘዙ? ለምን (ቱ. 2-6)?
3. ሀ) ኢያሱ፣ ለ) ካህናት፣ ሐ) ሕዝቡ እምነታቸውን እንዴት ገለጡ (7-17)?
4. ሕዝቡ ከዚህ ተአምር ስለ እግዚአብሔር ምን ተግረ (7-10)?
5. ከዚህ ምዕራፍ ስለ እግዚአብሔር የተስፋ ቃል ምን ተረድተዋል?
6. እግዚአብሔር የግይዳል መስሉ በታየህ ሁኔታ መገናኛ ሲከፍትልህ አይተህ ታውቃለህን? ምንስ ተሰግህ?

ቱ. 3 ታቦት! እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል መኖሩን ብዙ ጊዜ በግላቱ ለሁን በዚህ ሁኔታ ራት ራታቸው መሐዱን ያሳያል።

ቱ. 4 በኢናንተና በታቦት መካከል ያለው ርቀት! ይህ የእግዚአብሔርን አመራር ሲገልጥ፣ ቅድስናውን ደግሞ ያሳዛል።

ቱ. 16 ውጋ ... በአንድ ክምር ተነገረ በ1927 ዓ.ም ብዙ ዕረር ከሸለቀው ዳር ወደ ወንዙ በመናፋ ውጋው ለጥቂት ጊዜ ተደረገ፤ እግዚአብሔር በዚህ ዓይነት ከወራ፣ ተአምሩ የተከሰተው ካህናት ወደ ወንዙ ሲገቡ ውጋው ወዲያው በጭንቅል ነበረ፤ ተአምሩ እግዚአብሔር ከውጋዎች በኋላ ሥልጣን እንዳለውና በአገሩ ሥልጣን ያለው እርሱ መሆኑን ለከነዓናውያንና ለእስራኤል አረጋገጠ።

ሳምንት 48 ቅዳሜ

ኢያሱ 4

1. እነዚህ 12ቱ ድንጋጌዎች የምን መታሰቢያ ነበሩ (ቱ. 1-9፣ 19-24)?
2. ጥትግቸውስ ምን ነበረ?
3. እግዚአብሔር ያደረገለህን የጊያመለክት ምን መታሰቢያ አለህ?
4. ሕዝቡ ወንዙን በምን አካላት ተሻገረ (10-18)?
5. የኢያሱ ሥልጣን በዚህ ቀን እንዴት ተረጋገጠለት (14፣ 23፣ 1ቀሮ. 10፣ 2)?
6. እግዚአብሔር ገላፊነትህን ሲያረጋግጥልህ አይተህ ታውቃለህን?

ቱ. 7 መታሰቢያ ይሆናሉ! ዘፍ. 28፣ 18-22፣ 31፣ 45-48፣ 1ቀሮ. 7፣ 12።

ቱ. 21 ለልጆቻችሁ፤ በቤተ-ይ ኪዳን ውስጥ ለልጆች የጊጠትው ብዙ የገስተግሪያ ዘዴዎች አሉ (ዘጸ. 12፣ 26-27፣ 13፣ 14)።

ሳምንት 49 እሑድ

መዝሙር 48(49)

መግቢያ በመዝ. 45(46)-47(48) መዝሙረኛው እግዚአብሔርን ሲያስብር፣ ሕዝቡ ደገነትን የጊያገኙት እምነታቸውንና ተስፋቸውን በእግዚአብሔር ላይ ሲጥሉ መሆኑን አሳይተዋል፤ በዚህ መዝሙርም በዓለም ለጊዮሩና በምድራዊ ሀብታቸው ለግሙዝ ሰዎች ሁሉ ግስጠንተኒያ ይሰጣል።

1. የዚህ ዓለም ሀብት ለሰው ለምን አይበቃም (ቱ. 5-9)?
2. በምድራዊ ሀብት የግሙዝ ሰዎች ምን ይሆናሉ (10-14)?
3. በቱ. 15 የተገለጠውን የመዝሙረኛውን ተስፋ ጻፍ።
4. ከምድራዊ ሀብት ምን ትጠብቃለህ? ለምን?

5. የእግዚአብሔር ስሙ በክፉ ቀን ከፍርሃት እንዴት ነፃ ሊሆን ይችላል (7-20)?

ተ.7 ጥገኛው ስሙ ከሆነ ለግምገማ የሚያስችል ልዩ ለራሱ ወይም ለሌላ ሰው ሊከፍል እንደገደባል ይገልጻል።

ተ.15 ሕሊሊው ግሉም በወሉ ዜገን ግልጽ ከሆነት የተሰሩ ታላት እንደ ነው (ሊዮስ 19:25-26 ተ።)።

ከሌላ በኩል! የጦዚ.6:57 ግስታዊ ተ።።

ባምንት 49 ሰኞ

ኢያሱ 5

1. የአዲሱ ትውልድ ማረጋገጫ ምንን አውሰከተ (ተ.2-9)?
2. ከተገረዙ በኋላ ሕዝቡ ምን አደረጉ (10)?
3. ከፋሲካ በኋላ ምን ሆነ (11-12)?
4. እግዚአብሔር ለሚመጣው የአምነት ደረጃ ኢያሱን እንዴት አዘጋጀው (13-15)?
5. አገተ ወደ አዲስ ሁኔታ ወይም ወደ አዲስ አገልግሎት ስትገባ፤ ሀ) ምን ግድረግ አለብህ፤ ለ) ስለ አኗኗርህ ምን አስተያየት ሊኖርህ ይገባል?

ተ.2 ግረጃው! ዘፍ.17:10-14ና ግስታዊ ተ።።

ተ.5... አልተገረዙም ነበር! በ40 ዓመት ውስጥ በምድረ በዳ የተወለዱት የእግዚአብሔርን ተግ እንጂ በረከተን ዓለግወታቸው ይመስላል (ዘፍ.14:34)።

ተ.14 እኔ የእግዚአብሔር ወራዊት አለቃ ሆኜ የሚተላለፍ ጦርነት የሚመራው በኢያሱ አልነበረም፤ ይህም ሕዝቡ ራሱን ከፍ ከፍ እንዳያደርግ ነበረ።

ባምንት 49 ግስታዊ

ኢያሱ 6

1. በእነዚህ ስርዓት ተናቂ የአስራኤል ሕዝብ ምን አደረገ (ተ.1-14)? በሰዓተኛውስ ቀን (15-16:20)?
2. በእነዚህ ሰዓት ተናቂ፤ ሀ) የአስራኤል ሕዝብ፤ ለ) የኢያሪኮ ነጥሪዎች፤ ሐ) የረዓብ ስጦት እንዴት እንደነበረ ነጥቅ።
3. የአስራኤል ሕዝብ ድል ለማግኘት እንዴት በቃ (ፅብ.11:30)?
- 4.* በኢያሪኮ ላይ ትእዛዝ ይህን ያህል ለምን ከበደ (17-23:28) ዘፍ.15:16ና ግስታዊ! ዘፍ.20:16-18)?
5. ረዓብ በሙዳ ምን የተሰማት ይመስላል (25:12+12-21)?
- 6.* ከዚህ ታሪክ በማንረሳዊ ኃይል «ምክንያት» በሌ ግፍረስ ምን ተሞረሃል (24ሮ.10:4)?

ተ.17 ለእግዚአብሔር እርም (ለእግዚአብሔር እንደሚተርብ መሆኑን)።

ባምንት 49 ረቡዕ

ኢያሱ 7

1. አስራኤል በሙክንቱ ኢያሱ ምንን ረረ (ተ.6-9)?

2. በዚህ ጊዜ ጸሎት ብቻ ለምን በቂ አልነበረም (10-11)?
3. ምን ተጨማሪ ነገር ማድረግ አስፈላጊ ነበር (12-15)?
4. አካን ኃጢአቱን ሲናዘዝ ለምን ምሕረት አልተደረገለትም (19-21)?
5. አካን በኃጢአቱ፣ ሀ) በእስራኤል ላይ፣ ለ) በራሱ ላይ፣ ሐ) በቤተ ሰቡ ላይ ምን አመጣ (1-5:24-26)?
6. እግዚአብሔር ኃጢአትህን እንዴት ይመለከተዋል? ኃጢአትህ በሌሎች ላይ ምን ሊያመጣ ይችላል (12)?

ቍ. 5 ሠላሳ ስድስት ያህል ሰዎች፤ የተመቱት ሰዎች ጥቂቶች ቢሆኑም፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን እንደተወ ተረዱ።

ቍ. 13 ተቀደሱ፤ የእግዚአብሔርን በረከት ለመቀበል ብቻ ሳይሆን ለፍርድም መዘጋጀት አስፈላጊ ነው (3+5)።

ቍ. 25 በድንጋይም ወገኖቻቸው፤ ቤተሰቡ በአካን ሌብነት የተሰጣው ይመስላል (ዘፋ. 24+16)።

ሳምንት 49 ሐሙስ

ኢያሱ 8

1. በዚህ ጊዜ ዕቅዱ እንዴት ነበረ (ቍ. 3-8)?
2. ዕቅዱ ከየት ተገኘ (1-2)? ከ7+2-3 ጋር አገጽጽር።
3. ድሉ የማን ነበረ (18)?
4. ኢያሱ ዘመቻውን ትቶ መሠዊያን ለምን ሠራ (30-35)?
5. የእግዚአብሔር ቃል በሕይወትህ ምን ስፍራ አለው?

ቍ. 3 ሠላሳ ሺህ ሰዎች፤ አንዳንዶች ቢጋይ (ዐይ)፤ ሌሎችም በቤቴል (12) ለድብት ጦር የተላኩ ይመስላል።

ቍ. 30 በጊባል ተራራ ላይ...፤ ዘፋ. 11+26-32፤ 27+2-26።

ሳምንት 49 ዓርብ

ኢያሱ 9

መግቢያ፤ የእስራኤል ሕዝብ ከከነዓን ነገዶች ጋር ምንም ዓይነት ውል እንዳያደርግ ተከለከለ፤ ከአገር ውጭ ባሉት ከተማዎች አደጋ ለመጣል ሲዘምት፤ ሰዎች እጃቸውን ከሰጡ ለእስራኤል አገልጋዮች እንዲሆኑ ታዞ ነበር (ዘፋ. 7+1-2፤ 20+10-18)። የእግዚአብሔር ሕዝብ አንዴ ቃል ከገባ፤ ውሉ ስሕተት ወይም ተንኩል ቢገኝበትም እንኳን ቃሉ የማይረረስ ነበር (ዘሌ. 19+12፤ ዘኁ. 30+2)። ገባያን ከኢየሩሳሌም በስተሰሜን በኩል አሥር ኪ.ሜ. የሚርቅ ከተማ ነበረ።

1. የገባያን ሰዎች የእስራኤልን ሕዝብ እንዴት አታለሉቸው (ቍ. 1-15)?
2. የእስራኤል ሕዝብ መሪዎች ተንኩሉን ለምን አልተረዱም (14-15)?
3. ስለ አንድ ጉዳይ ቃል መግባት የሚገባህ መቼ ነው?
4. እስራኤል የገባያን ሰዎችን ለምን አላጠፋቸውም (19-20)?
5. ቃላህን ትፈጽማለህን? ለምን?

6.* የገባዎን ሰዎች በመጨረሻ የተረገሙ ነበሩን ወይስ የተባረኩ (22-27፤ መዝ. 83(84)+412ዜ. መ. 1+31 ነህ. 3+71 7+25)?

ሳምንት 49 ቅዳሜ

ኢያሱ 10

1. እንደደረሰዎት በእስራኤል ሳይሆን በገባዎን ላይ ለምን አደጋ ጣሉ (ቱ. 1-5)?
2. ኢያሱ የገባዎንን ልመና ሲሰማ ምን አደረገ (6-7)?
3. አሁን ስለፈኞቹ ለምን በረቱ (8-9፤ ከ 9+17-18 ጋር አነጻጽር)?
4. በዚህ ጦርነት፤ ሀ) እግዚአብሔር፤ ለ) እስራኤል፤ ሐ) ኢያሱ ምን አደረጉ (10-14፤ ደግሞም 15-27)?
5. ኢያሱ የከነዓንን ደቡብ አገር ለማሸነፍ ምን አደረገ (28-39)? ለምን (40-43)?
6. ከጌደሞችህ አንዱ ቢቸገር ምን ታደርጋለህ? በምን መንፈስ?

ቱ. 1 ሊያረሳልም፤ ከአባቶቹ ዘመን ትልቅ ከተማና ምሽገ (ዘፍ. 14+18)።

ቱ. 13 ፀሐይ ቆመ፤ እግዚአብሔር ተአምሩን እንዴት እንዳደረገ ግሰላሰሉ እርባና የለውም።

ቱ. 28-39 ኢያሱ አገሩን ለማዳከም በእያንዳንዱ ከተማ ፈጥሮ አደጋ ጣለ እንጂ፤ ጥና ገምቦችን ለማፍረስ (20) ወይም እስራኤላውያንን በከተሞች ለማናር ጊዜ የነበረው አይመስልም።

ሳምንት 50 እሑድ

መዝሙር 49(50)

መግቢያ፤ እግዚአብሔር በቤተ መቅደስ ለአምልኮ በፊቱ የተሰበሰበውን ሕዝብ ይቋጣጠራል።

1. በቤተ መቅደሱ ስለሚገኝ አምላክ ምን ተገለጠ (ቱ. 1-6)?
2. ስለ መሥዋዕት ዓላማ የብዙ ሰዎች ሐሳብ እንዴት ተሳሳተ (7-13)?
3. በእግዚአብሔር ፊት አቀራረባቸውን ለማስተካከል ምን ማድረግ ነበረባቸው (14-15)?
4. እግዚአብሔር የማይቀበለው የምን ዓይነቱን ሰው መሥዋዕት ነው (16-21)?
5. ይህ መዝሙር በእውነተኛና በከንቱ አምልኮ መካከል ስላለው ልዩነት ምን ያስተምራል?
6. እግዚአብሔርን በተሻለ መንገድ ማምለክ እንዴት ትችላለህ (22-23)?

ሐሳፍ፤ ከዳዊት ሦስት የመዘምራን አለቆች መካከል አንዱ ነበረ (1ዜ. መ. 25+1)።

ቱ. 5-7 እግዚአብሔር በሲና ተራራ ከእስራኤል ሕዝብ ጋር ስለ አደረገው ቃል ኪዳን ያሳስባል (ዘጸ. 24+3-8፤ 20+1)።

ቱ. 7-15 እግዚአብሔር በቃል ኪዳን ውስጥ ከሚኖሩት ወገኖች ላይ በጎ ያልሆነውን አምልኮ ለማስወገድ ስለፈለገ ነው።

ቱ. 16-21 ኃጢአተኛውን፤ ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ውጭ የሚቀረው ከቶ ሰው።

ፉ.23 ሰው ለእግዚአብሔር ምስጋና ሲያቀርብ ያከብረዋልና ይህን ሲያደርግ እግዚአብሔር ከቸግሩ የሚወጣበትን የደገንነትን መገንድ ያዘጋጅላታል።

ሳምንት 50 ሰኞ

ኢያሱ 11 እና 12

1. እስራኤልን አሁን እነማን ተቃወሙ (11+1-5)?
 2. በስሜን ከነዓን ኢያሱ ያደረገውን ዘመቻ በካርታ ላይ ተከታተል (11+6-15)።
 3. * እስራኤል ድል የነግቸውን ነገዶች ደግመህ አጥና (11+16-12+24)።
 4. እንቅፋቶችን ሁሉ ያለ ፍርሃት ማስወገድ እንዴት ትችላለህ (11+6፤ 1+9፤ 8+1፤ 10+8)?
- 11+21 የዓናት ልጆች (ረዣዥሞች የሆኑት የዐናት ዝርያዎች)፤ ዘኁ. 13+33።
12+10 የኢየሩሳሌም ንጉሥ ንጉሡ በጦርነቱ ተገደለ፤ ከተግውና ዋና ምሽጉ ግን እስከ ዳዊት ዘመን ድረስ አልተያዙም ነበር።

ሳምንት 50 ማክሰኞ

ኢያሱ 13

መግቢያ፤ እስራኤል የከነዓንን ሕዝቦች በጦርነት አሸንፎ ነበር፤ አሁን እያንዳንዱ ነገድ የርስቱን ድርሻ መያዝ ነበረበት።

1. እግዚአብሔር ኢያሱን ምን አዘዘው (ፉ. 1-7)? ለምን?
2. በሕይወትህ ያልተወገደ ክፉት ወይም ያልተወረሰ በረከት ገና አለን? እንግዲህ ምን ማድረግ አለብህ?
3. ከየርዳናስ በስተምሥራቅ የርስታቸውን ድርሻ ያገኙ ነገዶች የትኞች ነበሩ (8-32)?
4. የሌዊ ነገድ ርስት ድርሻ ምን ነበረ (14:33)?

ፉ.22 በላዓም፤ ለእግዚአብሔር ሕዝብ የበረከት ትንቢት ከተናገረ በኋላ፤ ክፉ ምክር ስለ እነርሱ በመስጠቱ በነውር ሞተ (ዘኁ. ም. 23-25፤ 31+16፤ ይሁዳ 11+ራዕ. 2+14)።

ሳምንት 50 ረቡዕ

ኢያሱ 14 እና 15

1. ምድሩ እንዴት ተከፋፈለ (14+1-5)?
2. ካሌብ አቤቱታውን ሲያቀርብ ምን ምክንያት ሰጠ (14+6-15)?
3. ካሌብ ርስቱን በየትኛው ነገድ መካከል አገኘ? ያገኘው በዕጣ ነው ወይስ በሌላ (15+13-19፤ 14+12)?
4. እስከ እርጅናህ ጊዜ ድረስ የምታደርገው ሁሉ እንዲሳካህህ ከካሌብ ምን ትማራለህ?

14+2 በዕጣ፤ ዘኁ. 33+54።

14+6 ቂኒዛዊው ... ካሌብ፤ ቂኒዛውያን የዓላው ዝርያዎች ሲሆኑ በይሁዳ ነገድ ውስጥ የተደባለቁ ይመስላል (ዘፍ. 36+9-11፤ ዘኁ. 13+6)።

1. የጥሪፍ ዝርያዎችን አቤቱታ ከካሌብ መንፈስ ጋር አነጻጽር (17+14-16፤14+12)።
2. እንደ ካሌብ ከባድ ነገር በእግዚአብሔር ስም ለማድረግ ዝግጁ ነህን ወይስ ስንፍና ይበዛብሃል (17+17-18)?
3. * እነዚህ ነገሮች አገሩን ለመውረስ የዘገየበትን ምክንያት ገምት (18+1-3፤15+63፤16+10፤17+12-13)።
4. አገሩን እንዲወርሱ ኢያሱ ምን አደረገ (18+4-10)?
5. አንተና ጓደኞችህ መንፈሳዊ ርስታችሁን በሙሉ እንድትወርሱ ምን ማድረግ አለባችሁ (ዕብ.2+1-3)?
6. * አማኝ በክርስቶስ ሁሉ የተሰጠው ቢሆንም፣ የግድርነው በእምነት ትግል መሆኑንም ም. 14-19 እንዴት ያብራራል (2ኢጥ.1+4,11፤ 1ጢጥ.4+13-16)?

17+3-6 የሴቶች መብት ተጠበቀ (ዘኁ.27+1-8)።

18+1 ፊላ፤ በዚህ ዘመን ጥና የእስራኤል አምልኮ ስፍራ።

19+1-9 ስምዖን፤ ይህ ነገር በይሁዳ ተደባልቆ በኋላ ልዩ ወገን ከመሆን ተረ (ዘፍ.49+5-7)።

1. የመግፀኛ ከተሞች በምን መሠረት ተመረጡ (20+1-2:7-8)? በካርታ አተማመጣቸውን ተመ.።
2. ሌዋውያን በእነዚህ ከተሞች በመኖራቸው ስለ ሕግ ሥርዓት ምን ታስተውላለህ?
3. እነዚህን ከተሞች በግዘጋጀቱ ስለ እግዚአብሔር ምን ታስተውላለህ?
4. የሌዋውያን ከተሞች በምን መሠረት ተመረጡ (21+1-4)?
5. ስለ ሌዋውያን ከተሞች እያሰላሰልህ ስለ ቤተ ክርስቲያን ሁኔታ ምን ሐሳብ ታገኛለህ?
6. * የአገር አከፋፈሉን ሁኔታ በጠቅላላው ስትመለከት ምን ዓይነት ጥና ሐሳብ ይታይሃል?

1. ኢያሱ ሁለቱን ነገሮችና የምናሌ እኩሌታ በምን አመሰግናቸው (ቀ.1-3)?
2. ኢያሱ ሲመርቃቸው ምን ግስጠንቀቂያ ሰጣቸው (4-6)?
3. የምዕራብ ነገሮች መወደያ እንደተሠራ ሲሰሙ ምን አሰቡ (10-20)?
4. የምሥራቅ ነገሮች ድርጊታቸውን በምን አኳኋን አስረዱ (21-29)?
5. ይህ ታሪክ ስለ አለመግባባትና መፍትሔው ምን ያስተምርሃል?

መግቢያ ዳዊት ወደ እርሱን ግለት ወደ ቤርሳቤህ ገብቶ ካመነበረ በኋላ እግዚአብሔር ከቤዩ ናታንን ወደ እርሱ ላከ (2ኛው. 11+1-12፤ 12+1-13)፤ ይህ መዝሙር ለእግዚአብሔር የቀረበ የገስሐ ጸሎት ሲሆን፤ እውነተኛ የልብ አምልኮ ምን ግለት እንደሆነ ያሳያል (መዝ. 49(50) ተመ.)።

1. ሀ) ዳዊት ያመፀው በማን ላይ ነበረ (ቱ. 4) ? ለ) ስለ ኃጢአቱ ምን ተረዳ (1-5)?
2. እግዚአብሔር ምን እንዲያደርግለት ተመኘ (1-12)?
3. ምሕረትን በመቀበሉ ምን ጥሩ ውጤት ይጠብቅ ነበር (13-15)?
4. ዳዊት ስለ እውነተኛ አምልኮ ምን አወቀ (16-19)?
5. በተሰበረውና በተዋረደው ልብ (ትሕትና በተሞላበት መንፈስ) ፈንታ አንተ ለእግዚአብሔር «መካና የሚቃጠል መሥዋዕት» ታቀርባለህ? ለምን (1ኛው. 15+22)?
6. መዝሙሩን እየተከተለህ ኃጢአትህን ተናገዝ።

ቱ. 5 ሐዘኑ የሚያሳየው፤ መፅከስና መውለድ ንጹሕ ያለመሆኑን ሳይሆን፤ የሰው ጠባይ ከመጀመሪያ ጀምሮ በኃጢአት እንደተበከለ ነው።

ቱ. 7 በሂሮስ፤ የእግዚአብሔር የማጥራት ምልክት (ዘሌ. 14+6-7)።

ቱ. 10 ፍጠራኛ፤ እግዚአብሔር ብቻ የሚያደርገውን ነገር ያመለክታል።

ቱ. 16-17 ዳዊት የታዘዙትን መሥዋዕቶች ሳይነትፍ፤ እግዚአብሔርን የሚያስደስተው የተሰበረና የተዋረደ ልብ መሆኑን ያሳያል።

ቱ. 18-19 ዳዊት ከግል ሁኔታው ተነሥቶ እግዚአብሔር ሕዝቡን በሙሉ እንዲባርክ በመለመን ጸሎቱን ደመደመ።

1. ኢያሱ እነማንን ሰበሰበ? ለምን (ቱ. 1-4)?
2. በቱ. 5 የተጻፈው የተስፋ ቃል እንዲፈጸምላቸው በተለይ ምን ምስት ነገሮች ማድረግ ነበረባቸው (6-13)?
3. ኢያሱ ከእግዚአብሔር ባሕርያት ውስጥ የትኛውን ከፍ አደረገ (14)?
4. የእግዚአብሔር ታማኝነት በፍርድ እንዴት ይገለጻል (15-16)?
5. ምስክርነትህን ከቱ. 14 ጋር አስተያይ።

መግቢያ ኢያሱ ሕዝቡን ከአርባ ዓመት በፊት ቃል ኪዳን በገባበት በገሪዋንና በጊባል ተራሮች ሥር በሴኪም ሰበሰበ።

1. ኢያሱ ከአብርሃም ዝርያዎች ታሪክ ውስጥ ያተኩረበትን ዝርዝር (ቱ. 1-13)።

2. በእስራኤል ሕዝብ ዘንድ ገና ምን ትራታ ነበረ (14:23)?
3. ኢያሱ ሕዝቡን ሲመክር «አመለክ» በግላው ግስ ስንት ጊዜ ተጠቀመ (14-24)?
4. ኢያሱ የመስዋዕት መልእክት ከባድ እንዲሆን ምን አደረገ (በተለይ 14:15:19:22-23:25-28)?
5. በወንጌል ቃል ታላቅነት ላይ ለማተኩር ምን ግድረገ ትችላለህ? ምን ውሳኔ አድርገሃል? ይህን እንዳትረሳ ምን «ድንጋይ» አቋማል?
6. * በኢያሱ የ110 ዓመታት ሕይወት ውስጥ ምን ተፈጸመ (29-33)? ግንኙውም የእግዚአብሔር ሕዝብ መሪ ከኢያሱ የሕይወት ታሪክ ምን መግር ይችላል?

፫.1 ለዚያ በእስራኤል ሕዝብ ታሪክ አያሌ ታላቅ ድርጊቶች የተፈጸሙበት ስፍራ (ዘፍ. 12+6133+19135+2-41 ኢያሱ 8+32-35)»

1ኛ ጴጥሮስ

የመጀመሪያው የሐዋርያው ጴጥሮስ መልእክት የተጻፈው በግሪፕ ቱርክ ይኖሩ ለነበሩ «ለተበተኑ መጻሕፍቶች» ነበረ። ይህ አባባል ብዙ ጊዜ በዓለም የተበተኑትን አይሁድ ሲያመለክት፤ መልእክቱ ደግሞ ከአሕዛብ ያመኑትን በግጥቃላል አንባቢዎቹ በዓለም ውስጥ እየኖሩ እንደ መንፈሳዊ እስራኤል መቄጠራቸውን ይገልጣል (1+1412+9-1014+3-4)»

«የሐዋርያት ሥራ» ጴጥሮስ በኢየሩሳሌም ጉባኤ መሳተፉን ከገለጠ በኋላ (15+7-11)፤ ወዴት እንደሐደ ወይም ምን እንደወራ ባይገልጥም፤ በቤተ ክርስቲያን ትውፊትም በተጠቀሰው መሠረት ልዩ ልዩ አገሮችን እንደጉበኘና ወደ ርም አገር ደርሶ በሰማዕትነት እንደሞተ ግመን አያስቸግርም። ይህ መልእክት ከ«ባቢሎን» እንደተጻፈ ተገልጧል፤ ባቢሎን በግብጽ የነበረውን የርም ጦር ሠራዊት ሰፈርን ወይም ብዙ አይሁድ ይኖሩበት የነበረውን የጥንት ምሥራቅ ከተማን ሊያመለክት ይችላል፤ ቢሆንም በጥንት ከተማ የተመሰለውን ርምን ሳይመለክት አይቀርም። መልእክቱ የተጻፈውም በስልጥናት እርዳታ ነበረ (5+12-13)»

ምእመናን በሰደት ዘመን በመኖራቸው በርትተው እንዲታገሡና መጠራታቸውን አስተውለው በቅድስና እንዲኖሩ መልእክቱ ተጻፈ።

ጋምንት 51 ረቡዕ

1ጴጥሮስ 1+1-5

1. ሰው ክርስቲያን እንዲሆን የአብ፤ የወልድና የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ምንድን ነው (፫. 1-2)?
2. የክርስቲያን ተስፋ እንዴት ያለ ነው?
3. የክርስቲያን ተስፋ በምን ላይ የተመሠረተ ነው?
4. ክርስቲያን የዚህን ተስፋ ፍጻሜ እንዴት ይጠባበቃል?
5. እግዚአብሔርን ስለ ሰጠህ ተስፋ እንዴት ታመጣለህ?

6. በዚህ አንቀጽ መሠረት እግዚአብሔር ሲመርጥህ ዓላማው ምን ነበረ (1-5)?

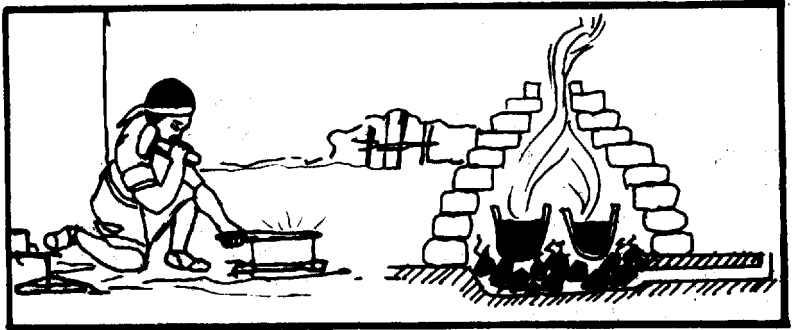
ቀ. 1-2 አብ አስቀድሞ እንዳወቃቸው (በአብ አስቀድሞ ለተወሰናችሁ)፤ የእግዚአብሔር ዕውቀት የሚመጣውን ግወት ብቻ ሳይሆን፤ መወሰንም ያጠቃልላል፤ ምክንያቱም በእግዚአብሔር ዘንድ ግወትና ግድረግ በአንድ ላይ የሚፈጸሙ ድርጊቶች ናቸው (አጥጽ 3+21 ሐ.ሥ. 2+23 ርም 8+29 ሌፈ. 1+11)።

በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ይረጩ ዘንድ፤ የተመረጡት በክርስቶስ ደም አግካይነት በአዲስ ኪዳን ውስጥ መቋጠራቸውን (ዘጸ. 24+3-8 ሠ. 11+25)፤ ከኃጢአት ንጹሕን መሆናቸውን (ዘኁ. 19+9 ሠ. 9+13-14 ሠ. 1+7)፤ ለመንፈሳዊ አገልግሎት መለየታቸውንና (ዘጸ. 29+21) ወደ እግዚአብሔር ፊት መቅረባቸውን (ዕብ. 10+19-22) ሊያጠቃልል ይችላል።

ቀ. 3-5 የኢየሱስ ክርስቶስ አምላክና አባት፤ ይህ የወልድን ፍጹም አምላክነት ሳይሸር፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ሰውና መሲሕ ሆኖ አብን እንዳክበረ ያሳስባል (ዮሐ. 17+1-3)።

ሳምንት 51 ሐሙስ

1ጴጥሮስ 1+6-12

1. በምን መደሰት ይገባሃል?
2. ክርስቲያን ለምን ይፈተናል?
3. እምነትህ በአሁኑ ጊዜ እንዴት ይፈተናል?
4. አሁን እምነትህን እንዴት ትገልግለህ?
5. መንፈስ ቅዱስ ለብሉይ ኪዳን ክቢያት ምን ገለጠ?
6. የብሉይ ኪዳን ክቢያት እንዴት ያገለግሉሃል?

ሳምንት 51 ዓርብ

1ጴጥሮስ 1+13-25

1. «ስለዚህ» የሚለው ቃል ምን ሁለት ሐሳቦችን ያገኛል (ቀ. 13)?

2. የበለሰ ክርስቲያንን ኑሮ ምልክቶች ዘርዘር፤ ለእያንዳንዱ ምን ምን ምክንያት ተዘርዝሯል (13-17)?

3. ክርስቲያን(ሀ) ከምን፡ ለ) በምን፡ ሐ) ጭቶ ተዋጀ (18-21)?

4. እውነትና ፍቅር በሕይወትህ እንዴት ይገናኛሉ (22)?

5. ሰው ወደዚህ ዓይነት ሕይወት እንዴት ይገባል (23-25)?

6. * ከዚህ ምንባብ በክርስቲያን ኑሮ የግስተዋልን ስፍራ ገለጥ።

ቱ. 13 የልቡናችሁን ወገብ ታጥቃችሁ፤ ረጅም ልብስ የለበሰ ሰው በግንዛቤ እንዲራጭ ልብሱን ሙሉሰብ እንደግረዝረዝረዝ ሁሉ፤ ክርስቲያን ሐሳቡን ሙሉሰብ አለበት።

ወላጎቻችሁን ዘመን፤ እግኝ በዚህ ዓለም ጊዜያዊ መንገደኛ ብቻ ነው (1+1-2፤ 2+11)።

ቱ. 17 ፍርሃት፤ ሐብ. 12+28።

ቱ. 18-19 በክርስቲያን የክርስቶስ ደም እንደተዋሸችሁ፤ የግራሱ ግስ ሰው ከባርነት በገንዘብ እንደተገዛ ያመለክታል (ግር. 10+45፤ ሮም 3+24-25፤ የ1+1-2ን ግስታወሻ ተጫ።)።

ሳምንት 51 ትዳግ

1ጴጥሮስ 2+1-10

1. ክርስቲያን እንዴት ያድጋል? እድገቱን ምን ይገታዋል (ቱ. 1-3)?

2. ቤተ ክርስቲያን በቤተ መቅደስ፤ በብሉይ ኪዳን ከህገትና በእስራኤል ሕዝብ በመመስላዋ ስለ፡ ሀ) ሁኔታዋ፡ ለ) አገልግሎትዋ ምን ትግራለህ (4-10)?

3. የቤተ ክርስቲያን ሰዎች ከሌሎች በምን ተለዩ?

4. የእግዚአብሔርን በገነት እንዴት ታውቋለህ?

5. * ካህን ሆነህ ምን ዓይነት ሙሉዋልት ታቅርባለህ?

ቱ. 5 መንፈሳዊ ሙሉዋልት፤ እግዚአብሔርን ደስ ለማሰናት እንጂ ኃጢአትን ለግስተከረይ አይደለም (9፤ ሮም 12+1፤ ረዕ. 4+18፤ ሐብ. 13+15)።

ቱ. 6 የማልዩን ራስ ድንጋይ፤ የሉቃ. 20+17-18ን ግስታወሻዎች ተጫ።

ሳምንት 52 አሐድ

መዝሙር 51(52)

መግቢያ፤ ዳዊት ከንጉሥ ሳኦል በመሸሽ በናብ ወደግረው ካህን ወደ አቢግሌክ ሄደ፤ እዚያም በዝብረ ጊዜ ኤዶማዊው ዶይት ገጥረውት ሰምቶ ለሳኦል አሳበቀ (1ኛ-22+9-10፤ 16-18)። ከዚህ የተነሣ ዳዊት ይህን መዝሙር ጻፈ።

1. ሀ) የኃያሉን (ብርቱ ሰው) ጠባይ ገለጥ (ቱ. 1-4)፤ ለ) የእርሱ መጨረሻ እንዴት ይሆናል (5-7)?

2. ዳዊት «እንደለመለሙ እንደ ወይራ ዛፍ ነኝ» በማለቱ ስለ ሕይወቱ ምን ገለጠ?

3. የራሱን ሕይወት ባንተ ሐሳብ በምን ዓይነት ሐረግ ሊገለጥ ይችላል? ለምን?

4. ይህ መዝሙር «የዳዊት ትምህርት» ሲባል፤ ዋና ትምህርቱ ምንድን ነው?

ቱ. 5 መዝ. 1+4-5 ተመ.።

ቱ. 8 መዝ. 1+1-3 ተመ.።

ወይራ ዛፍ፤ ረጅም ዕድሜ ካላቸው ዛፎች አንዱ ነው።

በእግዚአብሔር ቤት፤ መዝ. 22(23)+6 ተመ.።

ባምንት 52 ሰኞ

1ኢጥሮስ 2+11-17

1. በዚህ ዓለም የክርስቲያን ሁኔታ እንዴት ያለ ነው (ቱ. 11)?
2. እንዲህ ከሆነ በዓለም ውስጥ እንዴት መኖር ይገባል (11-12)?
3. ክርስቲያን ለማንና ለምን መገዛት አለበት? ለምን (13-15)?
4. በክርስቲያን ሕይወት ውስጥ መገዛትና አርነት እንዴት ይገኛሉ (16-17)?
5. ለመንግሥትህ፣ ለአካባቢህ ሹም፣ ለአሠራህ፣ ለመምህርህና ከአንተ በላይ ላሉት ሁሉ እንዴት ትገዛለህ? ትእዛዛቸውን፣ ደምባቸውንና ሥርዓታቸውን ሁሉ ታከብራለህ? ግብርህን ሁሉ ትከፍላለህ?

ቱ. 13 ለንጉሥ፤ በዚህ ጊዜ ክርስቲያኖችን የሚያሳድድ ኒር የተባለ ቴዝር ነበረ፤ አንድ ክርስቲያን ለበላዩ የሚታዘዘው ሰውዬው ባለው ሥልጣን እንጂ በሰውዬው የገል ጠባይ አይደለም (ሮም 13+1-7)።

ቱ. 16 ያ አርነት ለክፋት መሸፈኛ...፤ ዝላ. 5+13።

ባምንት 52 ግክለኛ

1ኢጥሮስ 2+18-25

1. አማኞች በምን መንፈስ ለማገልገል ተጠርተዋል (ቱ. 18-21)?
2. ክርስቶስ ለሠራተኞች ምን ምሳሌ ሰጠ (21-23)?
3. የአንተ «ኒታ» ደግ ወይስ ክፉ ነው? በምን አኳኝ ትታዘዝለታለህ? ለምን?
4. ዛሬ በሥራ በታ ትከክለኝነት ባይገኝ ክርስቲያን ምን ማድረግ አለበት?
5. ክርስቶስ ሲሞት ለተከታዮቹ ምን አደረገ (24)?
6. ከክርስቶስ ሞት የተነሣ በሕይወትህ ምን ለውጥ መኖር አለበት (24-25)?

ቱ. 18 በፍርሃት ሁሉ ተገዙ (በእኩብርት ታዘዙ)፤ አማኝ የጋውን ከእግዚአብሔር እንጂ ከጌታው አይጠብቅምና (19-20)።

ቱ. 24 ኃጢአታችንን በእንጨት ላይ ተሸከመ፤ 3+18፤ ዘዳ. 21+23፤ ኢላ. 53+4-12፤ ዝላ. 3+13።

ቱ. 25 እረኛና ጠባቂ፤ መዝ. 22(23)+1-4፤ ኢላ. 40+11፤ ዮሐ. 10+11-28።

ባምንት 52 ረቡዕ

1ኢጥሮስ 3+1-12

1. የእግዚአብሔር ፈቃድ በትዳር ውስጥ እንዲፈጸም፣ ሀ) የሚሰፋች፣ ለ) የባሉች ፈንታ ምንድን ነው (ቱ. 1-7)?
2. ለዚህም ምንና ምን ምክንያት ተሰጠ?

3. በዚህ ምንባብ ስለ ጋብቻ የሰፈረውን ሐሳብ ከዛሬው ዓለም ሐሳብ ጋር አነጻጽር፤ በምንባቡ መሠረት ሐሳብህን በምን ረገድ መለወጥ አለብህ?
4. የመልካም ጥበረትን ምልክቶች ዘርዘር (8-11)። በአንተና በጓደኞችህ ዘንድ የሚገኙትን አሥምርባቸው።
5. በሰላም መንገድ እንድትራመድ የሚገፋፋህ ምን አለ(12)?

ጥ. 1 እንዲሁም... ተገዙ (ታዘዙ)፤ ይህ መንፈስ በዚህ ሰብና በጥበረተሰብ ዘንድ ሁሉ አስፈላጊ ነው (2+13:18)።

ጥ. 6 ግራ ለአብርሃም :- ጌታ ብላ፤ ዘፍ. 18+12።

ጥ. 7 እንዲሁም... አክብሩአቸው፤ ባሉች ከሚስቶቻቸው ጋር በአንድ ልብ ሆነው (8) በግስተዋል ሲኖሩ፣ ሚስቶች ለባሉቻቸው መገዛት የደስታና የክብር አገልግሎት እንጂ የውርደት አይሆንባቸውም።

ደክማ ፍጥረት፤ ይህም በጉልበትና በስሜት ይሆናል እንጂ በመንፈስ፣ በአእምሮና በፈቃድ የሚሆን አይመስልም።

ባምንት 52 ሐሙስ

1ጴጥሮስ 3+13-22፤ 4+1-6

መግቢያ፤ በዚህ ምንባብ ለመተርጉም የሚያስችግሩ አንዳንድ ጥቅሶች አሉ፤ ሆኖም ዋና ሐሳባቸው ግልጽ ነው፣ ይኸውም አግኙ መከራን ሲቀበል የክርስቶስን አርአያ መከተል እንዳለበት ነው።

1. ክርስቲያን ለሚቃወሙት እምነቱን ሲያስረዳ በትክክለኛ መንፈስ እንዲናገር የሚረዱትን ምክሮች ከ3+14-16 ፈልግ።
2. ከ3+17-18 ስለ ክርስቶስ ሞት ቢያንስ አምስት ታላላቅ ነገሮችን ጻፍ።
3. ከ3+20-22 ስለ ጥምቀት ምን ታስተውላለህ?
4. ክርስቲያን በቅድስና እንዲኖር ምን ምን ምክንያት ተሰጠ (4+1-6)?

3+18 አንድ ጊዜ፤ የክርስቶስ መሥዋዕትነት በቂ በመሆኑ አይደገምም (ዮሐ. 19+30፤ ዕብ. 7+27፤ 9+12+26-28)።

3+19-20 በወገኔ ለነበሩ ነፍሳት ሰጠላቸው፤ «ሰጠላቸው» ሊተረጉም የግሪኩ ገስ ድል መግጣትን እንጂ ሰዎች እንዲያምኑ የወገኔልን መሰበክ አያመለክትም። እንዳንዶች በተመሳሳይ አንቀጾች ሲመሩ «ነፍሳት» የወደቁትን መላእክት እንደሚያመለክት ይገምታሉ (ጥ. 22፤ 2ጴጥ. 2+4-5፤ ይሁዳ 6-7)፤ ሌሎችም ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ ላልታዘዙ ሰዎች በኖሳ ዘመን የእግዚአብሔርን ቃል ገለጠ ብለው አንቀጹን ይፈታሉ።

4+6 በሥጋ እንዲፈረድባቸው... ወገኔል ለመታገን ደገም ተሰበክላቸው ነበር፤ ወገኔል የተሰበከላቸው ገና በዓለም ሕያዥ ላሉ እንደነበረ ሊተረጉም ይችላል፤ በዚህ አተረጓጎም በሥጋ ላሉ በጋጢአት ምክንያት በሰው ላይ የሚደርሰው ፍርድ ይፈጸማል (ዕብ. 9+27)፤ ከሞት በኋላም ለዘላለም ይኖራሉ። (ከዚህ የተለየ ልዩ ልዩ ሌላ አተረጓጎምም አለ)።

1. የክርስቶስ ዳግም ምጽአት ተስፋ አግኙን እንዴት ያረጋጋል (ቱ. 7-9)?
2. ክርስቲያኖች በስጦታዎቻቸው በምን አኳኋን ሊጠቀሙ ይገባቸዋል (8-11)?
3. የአንተ ስጦታ ምንድን ነው? እንዴት ትጠቀምበታለህ?
4. ክርስቲያን መከራን ሲቀበል ማሰብ የሚገባውን ዘርዘር (12-19)።

ቱ. 7 የነገር ሁሉ መጨረሻ ተርቦአል፤ ያዕ. 5+8፤ የ1ተሰ. 4+13-5+11ን መግቢያ ተመ. ።

ቱ. 8 ፍቅር የኃጢአትን ብዛት ይሸፍናል፤ ፍቅር ደጋገሞ ይቅር ለግለት ዝግጁ ነው፤ በደልንም አይቋጥርም (ምሳ. 10+12፤ ማቴ. 18+21-22፤ 1ቆሮ. 13+5)።

ቱ. 16 ክርስቲያን፤ ቃሉ ሦስት ጊዜ ብቻ በአዲስ ኪዳን ይገኛል (ሐ. ሥ. 11+26፤ 26+28)።

1. «የክብር አክሊል» እንዴት ይገኛል (ቱ. 1-4)?
2. ለመገዛትና ለትሕትና ምን ምክንያት አለ (5-7)?
3. ክርስቲያን በሰይጣን እንዳይያዝ፤ ሀ) ምን ማድረግ፤ ለ) ምን ማሰብ አለበት (8-11)?
4. አንተ በክርስቲያኖች መካከል መሪ ወይም ገላፊ እንድትሆን በሕይወትህ ምን ለውጥ ያስፈልግሃል?
5. ከዚህ መልእክት ምን ምክር በተለይ ተቀብለሃል (12)?

ቱ. 4 የክብር አክሊል፤ የንጉሥነት ምልክት ሳይሆን፤ በግሪክ ስፖርት ውድድር ለአሸናፊ የሚሰጥ የአበባ ጉንጉን (1ቆሮ. 9+25፤ 1ተሰ. 2+19፤ 2ጢሞ. 2+5፤ 4+8፤ ያዕ. 1+12)።

ቱ. 12 ስልጥናት፤ የጳውሎስ ጓደኛ ይመስላል (ሐ. ሥ. 15+22፤ 40፤ 2ቆሮ. 1+19፤ 1ተሰ. 1+1)።

ቱ. 13 ባቢሎን፤ የመልእክቱን መግቢያ ተመ. ።

ማርቆስ፤ የሐ. ሥ. 12+25ን ማስታወሻ ተመ. ።

የክለሳ ጥያቄዎች

ኦሪት ዘፍጥረት

1. ኦሪት ዘፍጥረት ም.1-11፡ ሀ) ለመጀመሪያው መጽሐፍ፤ ለ) ለአምስቱ የኦሪት መጻሕፍት፤ ሐ) ለጠቅላላው መጽሐፍ ቅዱስ፤ መ) ለዓለም ታሪክ ሁሉ ተስማሚ የሆነ መግቢያ መሆኑን ገለጥ።
2. ኦሪት ዘፍጥረት፡ ሀ) በሰው ሕይወት የሚታየውን የኃጢአት ውጤት፤ ለ) ስለ ሰው ውድቀት የእግዚአብሔርን መፍትሔ እንዴት ያብራራል?
3. እግዚአብሔር «የአብርሃም አምላክ፤ የደስሐት አምላክ፤ የያዕቆብም አምላክ ሃኛ» በግለቱ የሰውን ጠባይ ለመለወጥና በተለያዩ ሰዎች ዕትዲን ለመፈጸም የሚችል አምላክ መሆኑን ገለጥ።
4. የእግዚአብሔር ፈቃድና ጸጋ ከሰው ጥረት ጋር እንዴት እንደሚገናኙ የጥሪፍን ታሪክ መሠረት በግድረግ አብራራ።

ኦሪት ዘጸአት

1. በዚህ መጽሐፍ ሙሉ በመሪነት ሥልጣኑ እያደገ መሔዱ እንዴት ይታያል?
2. የእስራኤል ሕዝብ ከግብጽ መውጣት ለክርስቲያን የምን ምላሌ ነው? (1ቆሮ.5፥6-8፤ 10፥1-10፤ 1ኢጥ.1፥18-19፤ ዕብ.11፥23-29)።
3. እስራኤላውያን በምድረ በዓ ስለ፡ ሀ) ሕግ፤ ለ) አምልኮ ምን ስፍራ ነበራቸው?
4. ኦሪት ዘጸአት ከእግዚአብሔር ባሕርያት መካከል በየትኞቹ ላይ ያተኮራል?

ኦሪት ዘኑልታ

1. ኦሪት ዘኑልታ ስለ እግዚአብሔር ሕዝብ፤ ሀ) አስተዳደርና መጽደም፤ ለ) ጥሪ ምን ያስተምራል?
2. ኦሪት ዘኑልታ፡ ሀ) በኃጢአት ምክንያት ስለሚመጣው የእግዚአብሔር ተግግጽና ጥጣ፤ ለ) ስለ ጸጋው፤ ምሕረቱና ትእግሥቱ፤ ሐ) የተስፋ ቃሉን በመፈጸም ረገድ ስለ ሰው ታጥኝነት ምን ይገልጻል?
3. የእስራኤል ሕዝብ ከምድረ በዓ ሕይወታቸው፤ ሀ) ምን ትምህርት አገኙ፤ ለ) ለምንስ ለ40 ዓመታት ዘገዩ?
4. ሙሉ ተቃውሞ ሲነሣበት ምን አደረገ?

መጽሐፈ ኢያሱ

1. የእስራኤል ሕዝብ የተስፋ አገራቸውን ሲይዙ ምን ተግሩ? ምንስ መግር ነበረባቸው?
2. ኢያሱን እንደ መሪ እንዴት ትገመግማለህ?
3. መጽሐፈ ኢያሱ ለክርስቲያናዊ ሕይወት ጉዞ ድል ስለ መንግት ምን ያስተምራል?

መጽሐፈ መከብብ

1. ሰዎች ለክርስቶስ ከግመናቸው በፊት የዓለምንና የራሳቸውን ሁኔታ ለማስተዋል «መጽሐፈ መከብብ» እንዴት ሊረዳቸው ይችላል?
2. መጽሐፈ መከብብ ስለ ሥራ ምን ያስተምራል? ስለ እግዚአብሔርስ?

ትንቢተ ሆሴዕ

1. የሆሴዕና የነግረ ታሪክ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለውን ፍቅር እንዴት ያብራራል?
2. ሰዎች ከኃጢአታቸው ለመመለስ ለምን ያመንታሉ?

ትንቢተ አዋጽ

1. በአዋጽ ዘመን የአስራኤል የኑር ሁኔታ እንዴት ነበረ?
2. በትንቢተ አዋጽ ስለ እግዚአብሔር ምን ተረጎሟል?
3. ትንቢተ አዋጽ ስለ ነቢያት አገልግሎት ምን ያሳያል?

የሉቃስ ወንጌል

1. ኢየሱስ ክርስቶስ የጠፋውን ሊፈልግና ሊያድን የመጣ የሰው ልጅ ነው፤ ወንጌሉን መሠረት በግድረግ ይህን ሐሳብ አብራራ።
2. በእግዚአብሔር መንግሥት አገልግሎት የሌቶችን ድርሻ አመልክት። 1+23-61፤ 2+1-52፤ 4+38-39፤ 7+11-16:36-50፤ 8+1-3:40-56፤ 10+38-41፤ 18+1-5፤ 21+1-3፤ 23+55-56፤ 24+1-11።
3. በሉቃስ ወንጌል ኢየሱስ ሰዓት ጊዜ ላይ ጸሎት እንዲደረግ ተገልጿል፤ ከዚህም የተነሣ ስለ ጸሎት ምን ታስተውላለህ? 3+21፤ 6+12፤ 9+18፤ 9+28፤ 11+1፤ 22+41-42፤ 23+34።

የሐዋርያት ሥራ

1. ሉቃስ በ2+41፤ 4+4፤ 5+14፤ 6+7፤ 9+31፤ 11+21፤ 19+20፤ 28+30 ወንጌል እንዴት እንደተሰፋፋ በመገለጽ ላይ ያተኮራል፤ ይህ ዕድገት በየጊዜው እንዲሆን አነጻጽሮ ምንገባታቱ ምን ነበረ?
2. በወንጌል የመስፋፋት ሂደት፡ ሀ) የመንፈስ ቅዱስ መውረድ፡ ለ) ስብከት፡ ሐ) ተአምራት፡ መ) ስደት ምን ስፍራ ነበራቸው?
3. በወንጌል ላይ የተሰነዘረው ተቃውሞ ከየት ተነሣ? ለምን?
4. የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ኑርና ተጋድሎ ለሃሬዋ ቤተ ክርስቲያን ምን ትምህርት ይሰጣል?
5. ወንጌልን ለግስፋፋት የኢፕሮስ ድርሻ ምን ነበረ?
6. ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያንን የት ተከለ? ጥላው ምን ነበረ? ዘዴውስ?

ገላትያ

1. ከዚህ መልእክት፡ ሀ) የወንጌልን ሥልጣን (1+1-2+10)፡ ለ) የጽድቅን መንገድ 2+11-4+31፡ ሐ) የቅድስናን ኑር (5+1-6+18) አብራራ።
2. እውነተኛውን ትምህርት ከሐሰተኛው መለየት እንዴት ትችላለህ?
3. ጳውሎስ ከክርስቶስ ሞት ምን ሰዓት ነገሮችን አስተማረ? 1+3-5፤ 2+19-21፤ 3+1-3፤ 3+10-14፤ 5+11 እና 6+12፤ 5+24፤ 6+14።

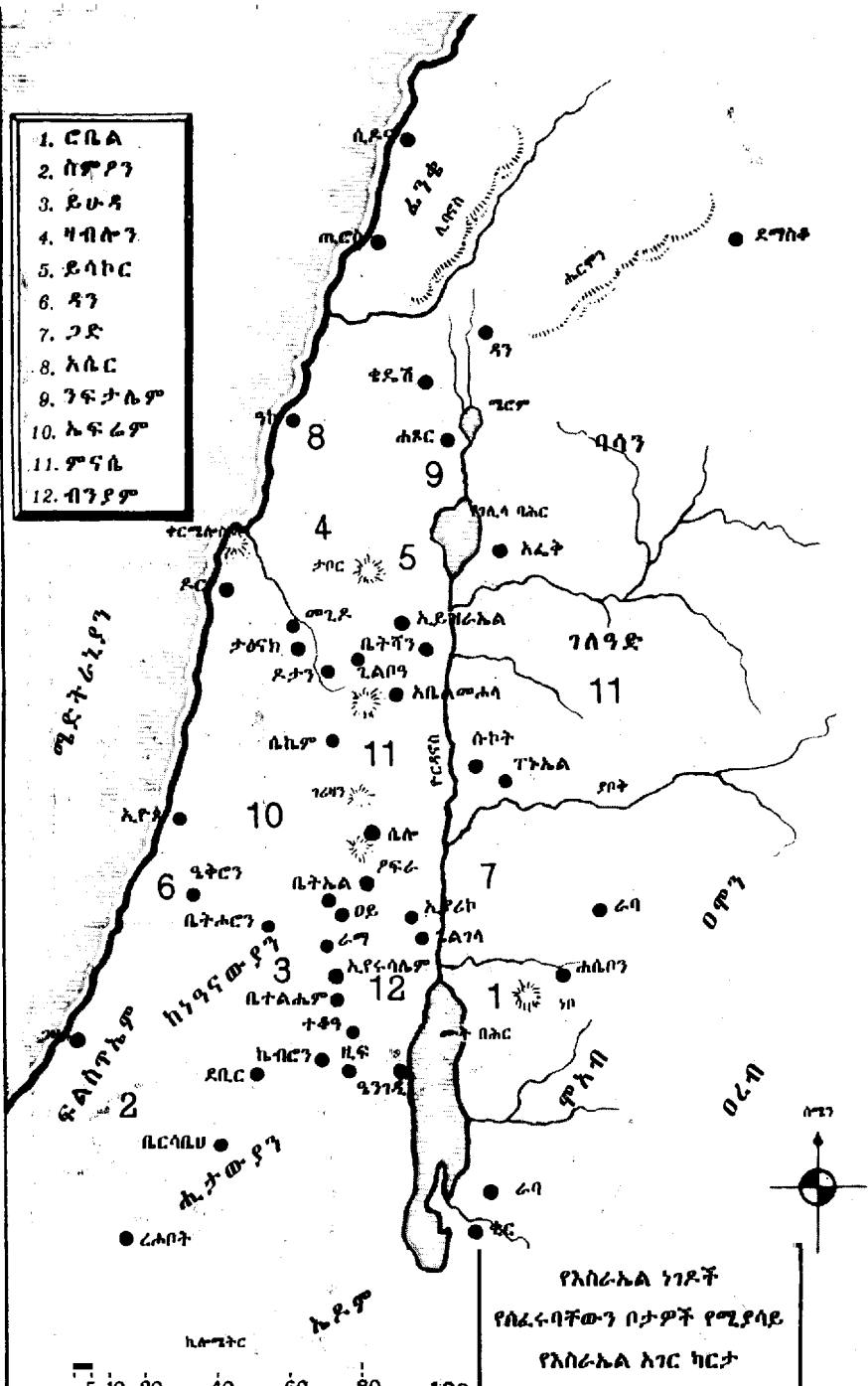
1ኛ እና 2ኛ ተሰሎንቄ

1. በጳውሎስና በተሰሎንቄ ምእመናን መካከል የነበረው ግንኙነት ምን እንደግመሰለ ገለጽ።
2. ከእነዚህ መልእክቶች ስለ ክርስቶስ ጥም ምጽአት፡ ሀ) ጊዜ፡ ለ) ሁኔታ፡ ሐ) ውጤት ምን ትግራለህ? ለዚህ ታላት ከሥተት ክርስቲያኖች ራሳቸውን እንዴት ግዘጋጁት ይገባቸዋል?

1ኛ ጴጥሮስ

1. 1ኛ ጴጥሮስ ምእመናን መከራን ለመተበል እንዲበቁ እንዴት አዘጋጃቸው?
2. ይህ መልእክት የክርስቶስን ሞት እንዴት ይገልጻል?
3. እግዚአብሔር ዕትዳን እንደግረጸዋል በዚህ መልእክት እንዴት ያረጋግጣል?

1. ርቢል
2. ሰምያን
3. ይሁዳ
4. ዛብሎን
5. ይሳኮር
6. ዳን
7. ጋድ
8. አሴር
9. ንፍታሌም
10. ኤፍሬም
11. ምናሴ
12. ብንያም

ሐዋርያው ጳውሎስ
የተዘዋወረባቸው አገሮች

